

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Економічний факультет

ПОГОДЖЕНО
Декан економічного факультету

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри статистики та
економічного аналізу

_____ Андрій МУЗИЧЕНКО
(підпис)
" ____ " _____ 2025 р.

_____ Анатолій ДІБРОВА
(підпис)
" ____ " _____ 2025 р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему «Облік і аналіз управління фінансовим станом підприємств в умовах цифровізації економіки»

Спеціальність **071 – "Облік і оподаткування"**

Освітня програма **Облік і аудит**

Орієнтація освітньої програми **Освітньо – професійна**

Гарант освітньої програми
к.е.н., доцент

(підпис)

Тамара ГУРЕНКО

Керівник магістерської
кваліфікаційної роботи
к.е.н., доцент

(підпис)

Андрій МУЗИЧЕНКО

Виконав

(підпис)

Ростислав РЯБОКОНЬ

Реферат
на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за темою
«Облік і аналіз управління фінансовим станом підприємств в умовах
цифровізації економіки»

Сучасний бізнес швидко змінюється, а цифрові технології стають невід'ємною частиною роботи підприємств. Завдяки чому управління фінансами з простого обліку на інструмент, який допомагає приймати ключові управлінські рішення, оцінювати результати та передбачати ризики. У таких умовах особливо важливо поєднувати цифрові методи аналізу й обліку для більш точної оцінки фінансового стану підприємства.

Дослідження спрямоване на розробку ефективних підходів до обліку та аналітики фінансового стану підприємств у цифровому середовищі, що дозволяють підвищити якість управлінських рішень. В основу роботи покладено процес управління фінансовим станом ТОВ «Агроструктура», який виступає *об'єктом дослідження*, тоді як *предметом* виступають методи та інструменти обліку і аналізу, здатні забезпечувати якісне управління фінансовим станом підприємства в умовах цифровізації.

Наукова новизна заключається в створенні системи, яка інтегрує цифрові облікові та аналітичні інструменти, дозволяючи не лише відстежувати фінансовий стан підприємства, а й прогнозувати його розвиток та передбачати ризики. Інструменти поєднують аналітичну точність із практичною користю для управлінських рішень і відкривають нові можливості цифрового фінансового менеджменту.

Розроблені підходи можуть реально допомогти ТОВ «Агроструктура» та іншим аграрним підприємствам ефективніше управляти фінансовим станом, підтверджуючи практичну значущість роботи. Цифрові методи аналізу підвищують точність прогнозування та забезпечують швидку реакцію на зміни, що сприяє більш обґрунтованому й гнучкому управлінню ресурсами.

Ключові слова: фінансовий стан, облік, аналіз, цифровізація, управлінські рішення.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	7
1.1. Економічна сутність і значення фінансового стану підприємства	7
1.2. Система обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовим станом	12
1.3. Вплив цифрової трансформації на облікові та аналітичні процеси підприємства	18
Висновки до розділу 1	23
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ТОВ «АГРОСТРУКТУРА»	24
2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Агроструктура» та його фінансово-господарських показників	24
2.2. Організація бухгалтерського обліку фінансового стану ТОВ «Агроструктура»	30
2.3. Аналіз фінансового стану підприємства та оцінка ефективності управління	34
Висновки до розділу 2	40
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	43
3.1. Впровадження цифрових інструментів в систему бухгалтерського обліку підприємств	43
3.2. Інноваційні підходи до аналітичної оцінки фінансового стану підприємства	47
3.3. Формування концепції комплексної системи управління фінансовим станом у цифровому середовищі	52
Висновки до розділу 3	57
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
ДОДАТКИ	66

ВСТУП

Фінансовий стан підприємства перестав бути виключно результатом внутрішньої господарської діяльності – сьогодні він формується у складному цифровому середовищі, де дані циркулюють швидше, ніж встигають змінюватися економічні цикли. У сучасній економіці, що дедалі активніше функціонує на основі інформаційних потоків, цифрових сервісів, автоматизованих облікових систем і алгоритмічних механізмів аналізу, фінансова інформація перетворюється на стратегічний ресурс. Вона перестає бути лише ретроспективною фіксацією фактів і стає базою прогнозування, моделювання ризиків, оцінювання фінансових сценаріїв та побудови довгострокової стійкості підприємства. Саме тому облік і аналіз фінансового стану потребують докорінного оновлення – переходу від статичної документально-орієнтованої системи до цифрової, аналітично спрямованої інфраструктури.

Цифровізація економіки зумовила появу становлення сучасної моделі управління, яка передбачає використання великих масивів даних, аналітики в реальному часі, інформаційних платформ ERP-класу, хмарних сервісів, автоматизованих модулів обліку, а також нових механізмів контролю та верифікації даних. За таких умов точність і швидкість облікових процедур стають критично важливими: найменша інформаційна похибка миттєво масштабується в системах управління, впливаючи на бюджетування, ліквідність, операційні рішення та інвестиційну політику. Фінансовий стан підприємства, таким чином, перетворюється на індикатор не тільки ефективності використання ресурсів, а й здатності підприємства використовувати цифрові бізнес-моделі, адаптуватися до умов ринку та забезпечувати інформаційну надійність управлінських процесів.

Паралельно із цифровими трансформаціями змінюються і підходи до аналітичної оцінки фінансового стану. Традиційні методики, що базуються на системах коефіцієнтів, порівняльному, горизонтальному чи вертикальному аналізу, зберігають значення, але вимагають доповнення новими інструментами – прогнозною аналітикою, сценарним моделюванням, оцінюванням ризиків, доповненням нефінансовими індикаторами, а також аналізом структурованих і

неструктурованих даних. Сучасне підприємство не може обмежуватися констатацією фінансових результатів: йому потрібні глибші, алгоритмічно підсилені аналітичні рішення, що дозволяють передбачати зміни ліквідності, рентабельності, операційного циклу та фінансової стійкості. Особливо це стосується підприємств секторів з високою варіативністю зовнішнього середовища, зокрема аграрних, для яких сезонність, зміна глобальних ринкових трендів та інвестиційні ризики відіграють ключову роль.

Отже, актуальність теми зумовлена необхідністю переосмислення ролі обліку та аналізу в управлінні фінансовим станом підприємств у цифровій економіці, де кожна господарська операція залишає цифровий слід, а кожне управлінське рішення повинно ґрунтуватися на достовірних, своєчасних та аналітично опрацьованих даних. Від ефективності обліково-аналітичної системи залежить здатність підприємства до адаптації, фінансової стабільності та формування стратегічних конкурентних переваг.

Метою даної роботи є теоретичне обґрунтування та практичне удосконалення системи обліку та аналізу управління фінансовим станом підприємства в умовах цифровізації економіки, а також розроблення підходів до формування комплексної цифрової моделі фінансового управління.

Для досягнення вищепоставленої мети визначено такі завдання:

- розкрити концептуальну сутність фінансового стану, його ключові компоненти та управлінську значущість у сучасних умовах;
- систематизувати теоретичні основи обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовим станом;
- визначити зміни, які спричиняє цифровізація у методах, технологіях і процедурах обліку та аналізу;
- оцінити фактичний стан облікової та аналітичної системи підприємства на практичному прикладі;
- дослідити ефективність управління фінансовими результатами, ліквідністю, стійкістю та рентабельністю;

- виявити ключові управлінські проблеми та розробити рекомендації щодо їх усунення;
- запропонувати напрями цифрового вдосконалення облікових процесів;
- сформувані інноваційні аналітичні підходи до оцінювання фінансового стану підприємства;
- розробити концепцію комплексної цифрової системи управління фінансовим станом.

Об'єктом дослідження є процес управління фінансовим станом підприємства.

Тоді як, *предметом* – методичні, організаційні та цифрові інструменти обліку й аналітичного оцінювання фінансового стану підприємства.

У процесі роботи залучено *широкий спектр методів*, що поєднує традиційні інструменти економічних досліджень із сучасними підходами, адаптованими до цифрового середовища. Теоретико-методологічну основу становлять: статистичні методи групування та узагальнення, спостереження, методи економічного аналізу (горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний), методи економіко-математичного моделювання, сценарний аналіз, порівняльний аналіз фінансових показників. Методологія побудована на принципах системного, процесного та ризик-орієнтованого підходів, що дозволяє комплексно розглядати фінансовий стан підприємства та його взаємозв'язки із цифровими інструментами.

Теоретична цінність полягає у поглибленні категоріального апарату, уточненні сутнісних характеристик фінансового стану підприємства та розширенні підходів до його аналізу в умовах цифрових трансформацій. Робота формує наукове підґрунтя для переорієнтації облікових процесів від документального накопичення інформації до цифрової моделі даних, орієнтованої на аналітику, раннє виявлення ризиків і прогнозування.

Практична значущість визначається можливістю використання результатів підприємствами різних форм власності для:

- оптимізації організації бухгалтерського обліку;

- удосконалення аналітичного інструментарію оцінювання фінансового стану;
- впровадження цифрових рішень для автоматизації процесів та підвищення прозорості управління;
- формування аналітичних звітів, дашбордів і моделей оперативного контролю фінансових показників;
- розробки комплексних інформаційно-аналітичних систем, що поєднують функції обліку, аналізу та стратегічного планування.

Результати дослідження можуть бути використані як основа для формування цифрових фінансових політик, адаптації облікової інфраструктури до вимог сучасної економіки та побудови комплексних систем управління.

На захист магістерської роботи виносяться такі положення:

1. сучасне бачення фінансового стану підприємства як динамічної та цифрово орієнтованої категорії, що визначає ефективність управління;
2. модель обліково-аналітичного забезпечення фінансового стану, удосконалена з урахуванням цифрових технологій та інтеграції даних;
3. зміни в облікових і аналітичних процесах під впливом цифровізації та їх вплив на якість управлінських рішень;
4. напрями цифрового та аналітичного вдосконалення управління фінансовим станом підприємства на основі результатів практичного дослідження.

Структура роботи. Робота викладена на 52 сторінках, містить 18 таблиць, 18 рисунків і 13 додатків. Структурно складається з трьох розділів та дев'яти підрозділів у яких послідовно розкрито теоретичні засади, результати аналітичного дослідження та напрями удосконалення управління фінансовим станом підприємства.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

1.1. Економічна сутність і значення фінансового стану підприємства

У центрі будь-якої економічної системи стоїть підприємство, а в основі його життєздатності – фінансовий стан. У добу цифрової економіки він перестає бути статичним показником і перетворюється на динамічну характеристику, яка формується під впливом технологічних змін, інформаційної швидкості та здатності менеджменту оперативно реагувати на виклики середовища. Саме тому усвідомлення економічної сутності та значення фінансового стану стає ключем до розуміння не лише поточної ефективності підприємства, а й його стратегічної спроможності зберігати конкурентоспроможність у мінливих умовах ринку.

В сучасній економічній літературі поняття фінансового стану розглядається як комплексна категорія, що відображає економічні можливості суб'єкта господарювання щодо забезпечення ефективної діяльності, виконання зобов'язань перед кредиторами та інвесторами, а також здатність генерувати прибуток у заданих зовнішніх і внутрішніх умовах [35]. Він складається із кількох взаємопов'язаних підсистем (Рис.1.1).

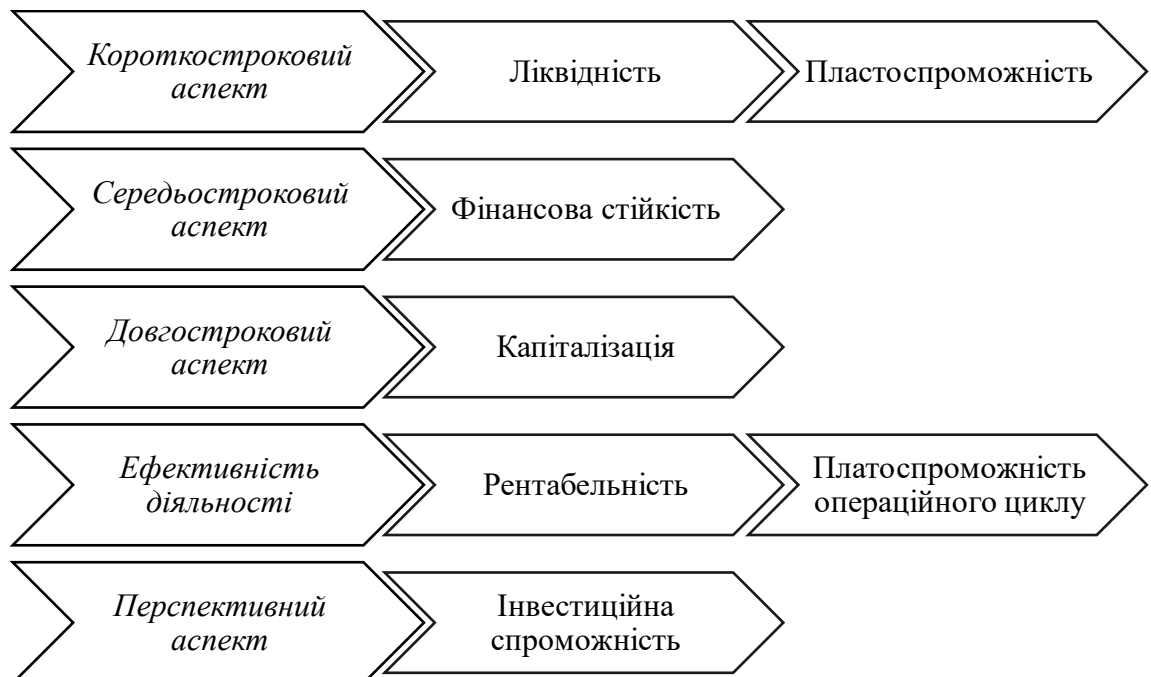


Рис.1.1. Складові підсистеми фінансового стану підприємства
Джерело: розроблено автором на основі [22]

Поєднання саме цих компонентів формує якісну характеристику фінансового стану як внутрішньо узгодженої системи економічних показників та процесів. Окрім того, всі ці елементи будучи у взаємозалежності формують його системний характер. Наприклад, підвищення ліквідності може супроводжуватися зниженням рентабельності, а надмірна фінансова стійкість – зменшенням ефективності використання капіталу. Завдання фінансового менеджменту полягає у забезпеченні оптимальної пропорційності між цими показниками, тобто досягненні такого стану, за якого підприємство одночасно є стабільним, прибутковим і конкурентоспроможним.

З теоретичної точки зору, існують дві великі групи підходів до визначення сутності фінансового стану (Рис.1.2).



Рис.1.2. Підходи до визначення сутності фінансового стану

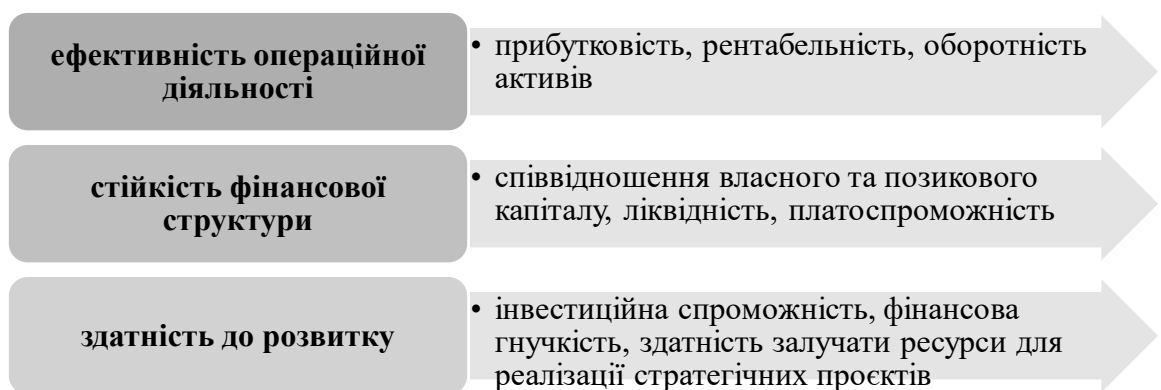
Джерело: розроблено автором на основі [19,32]

Класифікаційно-індикаторний підхід зазвичай реалізується через побудову багатопоказникових систем діагностики (коефіцієнтні системи, інтегральні індекси, моделі дискримінантного аналізу), тоді як системно-структурний підхід більше уваги приділяє просторово-часовій динаміці, взаємозв'язкам між фінансовими показниками і управлінським впливам, що дозволяє перейти від діагностики до управління станом. У науковій практиці ці підходи доповнюють один одного: індикатори дають вимірюваність, система – контекст і управлінський сенс [7].

Важливим аспектом є й взаємозв'язок фінансового стану з управлінськими рішеннями та стратегією підприємства. Фінансовий стан формує рамки

прийняття рішень щодо інвестування, дивідендної політики, залучення зовнішнього фінансування та оптимізації операційної діяльності [21]. Водночас, стратегічні управлінські рішення без адекватного контролю фінансових показників можуть призводити до дисбалансу між доходами та витратами, зростання заборгованості та втрати ліквідності [18].

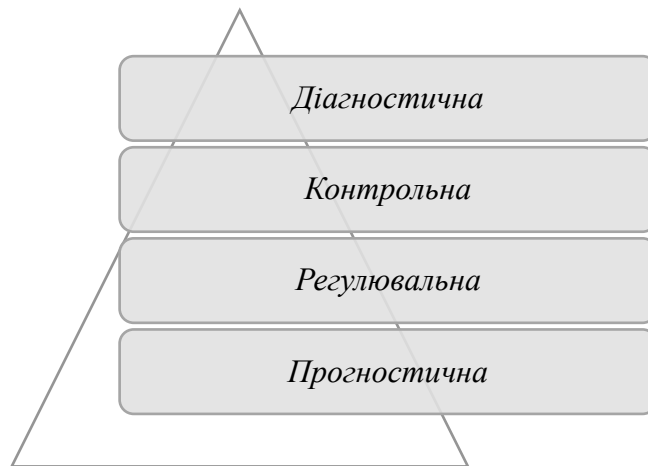
З погляду управлінської науки, фінансовий стан підприємства можна розглядати як систему показників, що відображають три основні напрями діяльності (Рис.1.3).



*Рис.1.3. Структурні складові фінансового стану підприємства
Джерело: сформовано автором на основі [28]*

Проте фінансовий стан не обмежується набором показників чи формалізованих оцінок – він є відображенням реальних економічних процесів, що відбуваються на підприємстві. Його сутність проявляється у тому, наскільки узгоджено функціонують усі підсистеми фінансового механізму: від формування доходів і структури капіталу до управління витратами, ліквідністю та інвестиційною активністю. Іншими словами, фінансовий стан можна розглядати як живу систему фінансових потоків, що реагує на кожну зміну у внутрішньому чи зовнішньому середовищі.

Досліджуючи сутність фінансового стану, слід відзначити й функції, які виконує його оцінювання в системі управління підприємством (Рис.1.4).



*Рис.1.4. Функції оцінки фінансового стану підприємства
Джерело: сформовано автором на основі [10]*

Як бачимо, фінансовий стан підприємства є не лише результатом його господарської діяльності, а й багатофункціональним індикатором, що відображає якість управління ресурсами, ефективність прийнятих рішень і рівень адаптивності до змін зовнішнього середовища. Він забезпечує можливість об'єктивно оцінити досягнуті результати, співвіднести їх із запланованими орієнтирами, виявити потенційні ризики та передбачити напрями подальшої динаміки розвитку. На основі отриманої аналітичної інформації формуються управлінські впливи, спрямовані на оптимізацію структури капіталу, підтримання платоспроможності й досягнення стратегічної рівноваги між стабільністю та зростанням. Тобто фінансовий стан постає не лише підсумком, а й активним регулятором економічних процесів, що визначає стійкість і конкурентоспроможність підприємства в довгостроковій перспективі.

Отже, сутність фінансового стану виходить далеко за межі традиційних уявлень про нього як про сукупність показників ліквідності чи прибутковості. У сучасних умовах це – багатовимірна система взаємопов'язаних процесів, що відображає внутрішню гармонію між результативністю, стійкістю та здатністю до розвитку. Він інтегрує у собі економічну логіку функціонування підприємства, його реакцію на зовнішні виклики та ефективність використання потенціалу зростання. Саме тому фінансовий стан варто трактувати як «дзеркало» економічної життєздатності бізнесу – гнучке, динамічне та чутливе до

управлінських впливів. Розуміння його сутності створює підґрунтя для визначення значення фінансового стану у системі стратегічного управління, де він перетворюється на ключовий орієнтир сталості, розвитку й конкурентоспроможності підприємства.

Фінансовий стан підприємства має фундаментальне значення у системі його економічного розвитку, адже саме він визначає межі фінансової самостійності, ступінь стійкості до ризиків і потенціал стратегічного зростання.

Передусім він є основним критерієм надійності підприємства для зацікавлених сторін – інвесторів, кредиторів, постачальників і державних інституцій. Його стабільність визначає рівень довіри до підприємства, можливість залучення додаткового капіталу, укладання партнерських угод і участі в інвестиційних проєктах [1]. З такої точки зору він виконує роль «фінансової репутації» підприємства – нематеріального активу, що безпосередньо впливає на його ринкову позицію та вартість.

Не менш важливим є значення фінансового стану як індикатора економічної рівноваги. Він відображає баланс між прибутковістю і ризиком, ліквідністю і рентабельністю, стабільністю та динамікою розвитку. Оптимальне співвідношення цих параметрів створює умови для стійкого функціонування підприємства, забезпечує можливість не лише утримувати конкурентні позиції, а й формувати потенціал майбутнього зростання [40].

Виходячи із функціоналу фінансового стану, можна обізначити й його стратегічне спрямування: адже проведений аналіз дозволяє визначити не лише поточні фінансові результати, а й стратегічні орієнтири розвитку – здатність підприємства до самофінансування, залучення інвестицій, оновлення виробничих потужностей, впровадження інновацій [41]. У такий спосіб він перетворюється на інструмент довгострокового прогнозування.

Фінансовий стан підприємств має мультиплікативний ефект: відображаючи ефективність бізнесу на мікрорівні, він одночасно впливає на фінансову стабільність держави, адже сукупна стійкість суб'єктів господарювання визначає рівень стабільності економіки в цілому. Від нього

залежать податкові надходження, зайнятість, інвестиційна активність і темпи економічного зростання [23]. Тому моніторинг і підтримання належного фінансового стану підприємств є важливим завданням державної фінансової політики.

Узагальнюючи теоретичні положення, можна зазначити, що фінансовий стан підприємства є не просто характеристикою його поточного функціонування, а складною категорією, яка поєднує в собі економічну логіку розвитку, управлінську ефективність та стратегічну спроможність адаптуватися до змін середовища. Він виступає своєрідним барометром фінансового здоров'я підприємства, відображаючи гармонію між стабільністю і динамічністю, ризиком і прибутковістю, внутрішніми можливостями та зовнішніми викликами. Саме через призму фінансового стану розкривається справжня конкурентоспроможність бізнесу, його здатність не лише зберігати ресурсну рівновагу, а й ефективно трансформувати фінансовий потенціал у стале зростання. Отже, фінансовий стан варто розглядати як стратегічну основу життєздатності підприємства, показник зрілості його управлінської системи та ключовий чинник забезпечення економічної стабільності як на мікро-, так і на макрорівні.

1.2. Система обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовим станом

У центрі будь-якої системи управління фінансами підприємства лежить бухгалтерський облік – фундамент, на якому тримається вся аналітична структура. Саме через організований, послідовний та стандартизований облік формуються фінансові звіти, які в подальшому слугують основою для аналітики та управління.

Облікова політика підприємства є ключовим елементом формування достовірної інформаційної бази для управління фінансовим станом. Згідно з розд. I. ст.1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: «облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, що

використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [4]».

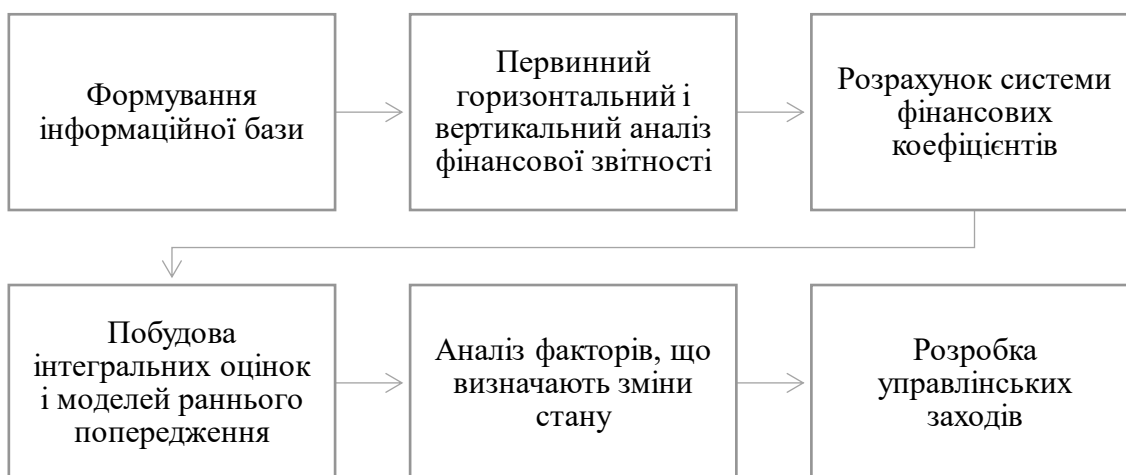
Всі ці правила обов'язково мають бути документально оформлені внутрішнім нормативним документом – Наказом (або розпорядженням) про облікову політику, що затверджується керівником підприємства. У ньому відображаються конкретні методичні рішення, які підприємство застосовує у своїй діяльності: методи оцінки активів і зобов'язань, порядок нарахування амортизації, принципи визнання доходів і витрат, порядок узагальнення та консолідації даних, створення та використання резервів. Таким чином, наказ створює єдині стандарти підготовки фінансової звітності, що забезпечує порівнянність показників у часі та між різними структурними підрозділами підприємства.

Крім того, наказ визначає й відповідальних осіб за ведення обліку, затверджує робочий план рахунків, графік документообігу, а також порядок внутрішнього контролю за достовірністю та своєчасністю відображення господарських операцій. Це дає змогу забезпечити уніфікацію процедур, зменшити ризик помилок і підвищити рівень прозорості фінансової інформації.

Як зазначає Дунаєва М. (2022), облікова політика має не лише регламентуюче, а й стратегічне значення, оскільки від обраних методів обліку залежить фінансовий результат, величина активів і зобов'язань, а отже – загальна оцінка фінансового стану підприємства [11]. Вона слугує інструментом адаптації облікової системи до галузевих, організаційних і технологічних особливостей підприємства, що забезпечує релевантність і корисність даних для управлінських потреб.

Невід'ємним продовженням облікової системи є аналітична складова, яка трансформує первинні дані у змістовну інформацію для прийняття управлінських рішень. Аналітика фінансового стану підприємства базується на систематизованих показниках бухгалтерського обліку, що дає змогу виявляти тенденції, закономірності та внутрішні резерви розвитку. Процес аналітичного оцінювання фінансового стану підприємства є багатоступеневим. У його

структурі доцільно виокремити послідовні етапи, що забезпечують логічну повноту дослідження та достовірність результатів (Рис.1.5).



*Рис.1.5. Етапи проведення комплексного аналізу фінансового стану
Джерело: сформовано автором*

Кожен етап відображає еволюцію аналітичного процесу – від збору даних до формування стратегічних дій. Разом вони створюють методичний цикл управління фінансовим станом, де результати кожного попереднього етапу є вхідними параметрами наступного, забезпечуючи системність і зворотний зв'язок у прийнятті рішень.

Одним із центральних інструментів реалізації аналітичного етапу виступає система фінансових коефіцієнтів, що забезпечує перехід від масиву облікових даних до інтегрованих характеристик фінансового стану підприємства (Додаток А.1). Однак, аналітичні процедури повинні поєднувати класичний коефіцієнтний аналіз із факторним аналізом та сценарним моделюванням, оскільки застосування лише одного підходу знижує дієвість діагностики [31].

Таким чином, взаємодія обліку й аналізу утворює цілісну обліково-аналітичну систему, що виступає ядром управління фінансовим станом підприємства. За даними наукового дослідження Гринчука В. (2024) «Обліково-аналітична система підприємства є основою інформаційного забезпечення процесів управління, оскільки забезпечує збір, обробку, узагальнення та передачу даних для оцінки фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності й ефективності використання ресурсів [9]».

Під системою обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовим станом слід розуміти сукупність методик, організаційних процедур, інформаційних ресурсів та інструментальних засобів, спрямованих на збір, перетворення, зберігання і аналіз даних бухгалтерського, управлінського та фінансового обліку з метою обґрунтування управлінських рішень, раннього виявлення ризиків та формування прогнозів фінансового розвитку. Її головна мета – підвищення якості інформаційної підтримки управління фінансами шляхом інтеграції даних, уніфікації методик оцінювання та впровадження інструментів аналітики, що відповідають потребам різних рівнів управління (оперативного, тактичного, стратегічного) [36].

Така система має багаторівневу структуру, яку доцільно розглядати через призму інформаційного циклу (Рис.1.6).



Рис.1.6. Структурні компоненти системи обліково-аналітичного забезпечення

Джерело: сформовано автором

На першому етапі формується масив інформації: первинні облікові документи, звітність фінансова, податкова, управлінська, банківські виписки, дані ERP/CRM-систем та зовнішні макроекономічні та галузеві показники. На думку Сікач Н. (2024) «різноманітність джерел фінансово-економічних даних вимагає їх стандартизації та синхронізації в єдиному інформаційному полі підприємства [33]». Такий підхід усуває часові лаги, дублювання й забезпечує порівнянність показників у міжперіодному аналізі.

Далі інформація проходить через модулі, що забезпечують уніфікацію записів, кореспонденцію рахунків, трансформацію первинних даних у керівничі формати та формування інтегрованої бази даних.

Аналітичний блок системи виконує технологічну роль перетворення накопиченої інформації в знання: застосовуються коефіцієнтний аналіз, аналіз ліквідності й платоспроможності, оцінювання інвестиційної спроможності, сценарне та факторне моделювання, оцінка ризиків, чутливості до змін зовнішніх та внутрішніх факторів [39].

Результати аналітичної обробки набувають форми стандартизованих інформаційних продуктів – звітів, дашбордів, стратегічних зведень, адаптованих для різних рівнів управління. Візуалізація й інтерфейси доступу мають відповідати критеріям інформативності, достовірності, оперативності — що безпосередньо впливає на якість управлінських рішень [27].

Не менш важливим є організаційно-регуляторний компонент, який створює нормативно-процедурну рамку: політики ведення обліку, інструкції з підготовки аналітичних звітів, регламенти доступу до даних, внутрішній контроль і аудит, що гарантують достовірність, повноту та своєчасність інформації [6].

Ефективність такої системи безпосередньо залежить від послідовності її впровадження, методичної узгодженості цих етапів та з врахуванням масштабів і галузевої специфіки підприємства (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Етапи побудови системи обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовим станом підприємства

Етап	Назва етапу	Суть
1	Діагностичний етап	оцінка поточного стану облікових процесів і аналітичної компетентності, ідентифікація інформаційних розривів та вузьких місць. Результатом етапу є вимоги до системи та перелік ключових показників ефективності (KPI)
2	Проектувальний етап	визначення архітектури інформаційної системи: моделі даних, перелік аналітичних модулів, формати звітів і правила консолідації. На цьому етапі

Продовження табл. 1.1

		формується методики обчислення фінансових показників, включно з уніфікацією формул та часових інтервалів
3	Впровадження інструментів	інтеграція ERP/облікових систем з ВІ-платформами (інструменти бізнес-інтелекту), налаштування збору даних у реальному часі, розробка шаблонних звітів і дашбордів
4	Перевірка і калібрування	тестування аналітичних модулів на історичних даних, корекція порогових значень та алгоритмів ранжування ризиків
5	Постійне вдосконалення	зворотний зв'язок від користувачів, адаптація до змін регуляторного середовища та економічної кон'юнктури

Джерело: сформовано автором на основі [30]

Сукупність цих етапів створює стійку конструкцію управлінської системи, здатну підтримувати фінансову рівновагу.

Окрім технологічно-методичної складової, ключовим чинником дієвості системи обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовим станом постає людський фактор: вагоме значення має кваліфікація бухгалтерів, фінансових аналітиків, їхня здатність до аналітичного мислення, інтерпретації результатів, критичної оцінки даних і оперативного реагування на зміни фінансового середовища та безпосередня взаємодія між підрозділами. Тож економічно доцільно на підприємствах створити аналітичний підрозділ або команду, відповідальну за розробку методик, підтримку ВІ-інструментів і навчання користувачів. Необхідним є також впровадження внутрішніх регламентів якості даних та процесу звітування.

Незважаючи на ряд переваг, які надає обліково-аналітична система, на практиці досить часто виникають певні проблеми. Узагальнено основні бар'єри її впровадження та шляхи до їх розв'язання представлено в табл.1.2.

Проблеми реалізації системи обліково-аналітичного забезпечення та шляхи їх розв'язання

Практичні проблеми	Шляхи розв'язання
Відсутність єдиного інформаційного простору	Уніфікація джерел даних, впровадження централізованої бази або ERP/BI-платформи
Низька культура ведення управлінського обліку	Проведення внутрішнього аудиту інформаційних потоків, розробка стандартів управлінського обліку
Відсутність стандартних методик аналітики	Розробка корпоративних методичних рекомендацій, адаптація кращих практик (benchmarking)
Дефіцит кваліфікованих аналітиків	Інвестиції у навчання, підвищення кваліфікації, залучення зовнішніх консультантів
Обмежені фінансові ресурси для цифровізації	Поетапне впровадження системи, використання модульних і хмарних BI-рішень
Складнощі адаптації працівників до нововведень	Формування культури даних, мотиваційна програма залучення до аналітичних процесів

Джерело: сформовано автором на основі [14,24]

Отже, система обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовим станом є комплексною соціотехнічною системою, що поєднує методичні, організаційні та технічні засоби. Її ефективність залежить від правильного поетапного проектування, адаптації методик до специфіки підприємства, впровадження ІТ-інструментів та постійного підвищення кваліфікації персоналу. При належній реалізації така система підвищує якість управлінських рішень, зменшує фінансові ризики та формує здатність підприємства зберігати керованість у нестабільному ринковому полі.

1.3. Вплив цифрової трансформації на облікові та аналітичні процеси підприємства

В діючому економічному середовищі поняття «цифрова трансформація» стало важливим чинником підвищення ефективності підприємств. Цифрова трансформація передбачає не просто впровадження окремих ІТ-рішень, а системну перебудову бізнес-моделі, процесів, культури та інформаційної інфраструктури підприємства.

У сфері обліку та аналітики вона означає, що традиційні методи збору, обробки, аналізу й розповсюдження фінансово-економічної інформації зазнають суттєвих змін: автоматизація, хмарні сервіси, великі дані (Big Data), штучний інтелект, інтегровані ERP/BI-системи. Багато наукових досліджень, наприклад, праця Бразилій Н., Ткаченко А. & Здір В.(2023) підтверджують, що цифровізація обліку дозволяє підприємствам обробляти великі масиви даних швидше, із меншими помилками [2]. Тобто, буквально, цифрові трансформації можуть змінити характер збирання, обробки, аналізу фінансово-економічної інформації, а також прийняття управлінських і маркетингових рішень.

У процесі переходу на цифрові технології облікова система поступово перетворюється з інструмента реєстрації фактів господарської діяльності на комплексну інформаційно-аналітичну платформу, здатну формувати дані для стратегічного управління. Її роль зміщується від фіксації минулих подій до прогнозування майбутніх тенденцій і підтримки управлінських рішень у режимі реального часу. Відповідно, цифрові технології стають не лише технічним, а й концептуальним чинником розвитку обліку, сприяючи підвищенню прозорості, своєчасності та релевантності фінансової інформації. Основні тенденції переходу від традиційного до цифровізованого обліку представлено в табл.1.3.

Таблиця 1.3

Порівняння традиційних та цифрових підходів до ведення бухгалтерського обліку

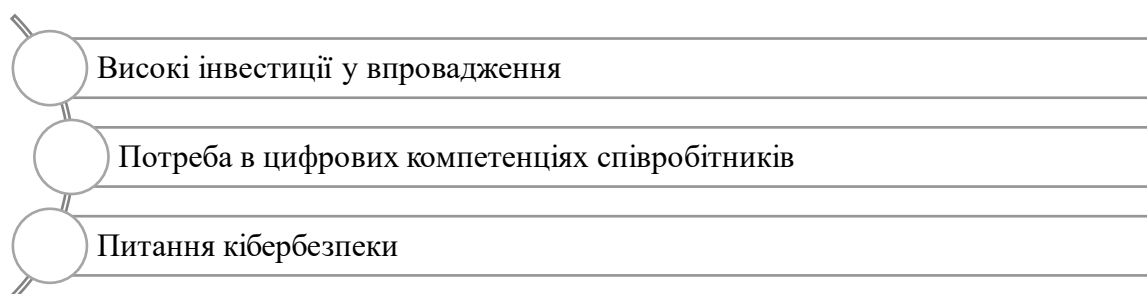
Критерій	Традиційний облік	Цифровізований облік
<i>Технологічна основа</i>	Паперові документи, локальні програми	Хмарні платформи, ERP-системи, автоматизація
<i>Обробка даних</i>	Переважно ручна, періодична	Автоматизована, у реальному часі
<i>Точність та швидкість</i>	Висока ймовірність помилок, затримки	Мінімізація людського фактора, висока швидкість
<i>Доступ до інформації</i>	Обмежений, локальний	Дистанційний, багаторівневий доступ
<i>Рівень прозорості</i>	Обмежена аналітика	Повна відстежуваність операцій і звітність онлайн
<i>Інвестиційні вимоги</i>	Невисокі	Значні на етапі впровадження, але економічно доцільні в довгостроковій перспективі

Джерело: сформовано автором на основі [8,25]

Таким чином, цифрова трансформація формує якісно новий формат облікових процесів – автоматизований, інтегрований та аналітично орієнтований. Такі зміни породжують численні переваги:

- + збільшення швидкості обробки облікових даних та зменшення часу на формування звітності;
- + підвищення точності даних за рахунок автоматизації введення і обробки;
- + забезпечення доступу до інформації в режимі реального часу, що полегшує управлінські рішення [8].

Разом із позитивними аспектами цифровізації не можна ігнорувати низку ризиків, що постають перед підприємством у процесі впровадження нових технологій (Рис.1.7).



*Рис.1.7. Ризики, пов'язані з цифровими змінами в облікових системах
Джерело: розроблено автором на основі [29]*

Безумовно, зміни у бухгалтерському (фінансовому) обліку закономірно відображаються й на аналітичних системах підприємства. У нових умовах аналітика набуває ключового значення як інструмент перетворення облікових даних на стратегічну інформацію для управління. Саме цифрові технології забезпечують можливість оперативного аналізу, прогнозування та моделювання фінансових результатів у режимі реального часу.

Аналіз літератури останніх декількох років показує, що вітчизняні дослідники підкреслюють необхідність адаптації традиційних методик діагностики фінансового стану до сучасних зовнішніх шоків (геополітичних, макроекономічних) і нових технологічних чинників, зокрема цифровізації бухгалтерського обліку, автоматизації звітності та застосування даних у режимі

«майже в реальному часі». Ці дослідження обґрунтовують розширення інформаційної бази аналізу, зокрема шляхом включення:

- нефінансових цифрових показників;
- метрик цифрової трансформації;
- індикаторів кіберризиків та ін.

Доцільним вважають й використання інструментів аналітики великих даних для підвищення точності діагностики фінансового стану. Вітчизняні праці також наголошують на потребі методичного оновлення показникових систем з урахуванням відмінностей галузевих бізнес-моделей та інвестиційних стратегій підприємств [42].

Тож, аналогічно до порівняння ведення обліку до та після цифровізації, розглянемо еволюцію аналітичних процесів (табл.1.4).

Таблиця 1.4

Еволюція аналітичних процесів під впливом цифрової трансформації

Критерій	Традиційна аналітика	Цифрова аналітика
<i>Джерела даних</i>	Внутрішня звітність підприємства	Внутрішні та зовнішні джерела, Big Data
<i>Інструменти</i>	Електронні таблиці, звітні форми	BI/BA-платформи, аналітичні дашборди
<i>Часова перспектива</i>	Ретроспективний аналіз	Поточна та прогнозна аналітика
<i>Режим роботи</i>	Періодичний	У реальному або наближеному до реального часу
<i>Призначення</i>	Оцінка результатів діяльності	Підтримка прийняття стратегічних рішень
<i>Програмні продукти</i>	Excel, Access	Power BI, Tableau, QlikView, SAP Analytics Cloud

Джерело: сформовано автором на основі [15]

Таким чином, цифрова аналітика докорінно змінює підхід до опрацювання даних і прийняття рішень на підприємстві за рахунок оперативного доступу до аналітичної інформації, можливості моделювання «що-якщо» та прогнозування фінансових показників й покращення контролю ризиків і моніторингу ключових показників (KPI) в динаміці.

Однак, як і будь-які докорінні трансформації, цифровізація аналітичних процесів породжує низку нових викликів. Проблеми адаптації аналітичних процесів та їх наслідки для підприємств систематизовано в табл.1.5.

Ключові виклики цифрової аналітики на підприємствах

Напрямок виклику	Суть проблеми	Наслідки
Інтеграція систем	Несумісність облікових та аналітичних платформ	Втрата частини даних, дублювання інформації
Якість даних	Проблема достовірності та коректності даних	Невірні висновки, помилки в прогнозах
Кадровий потенціал	Недостатній рівень цифрових компетенцій	Залежність від ІТ-фахівців, низька ефективність
Безпека даних	Ризики кіберзагроз і несанкціонованого доступу	Потенційні фінансові втрати
Культура управління	Опір змінам, низька готовність до аналітичного мислення	Гальмування процесу цифрової трансформації

Джерело: сформовано автором на основі [20]

Попри труднощі впровадження, цифровізація сприяє зближенню облікових і аналітичних процесів, формуючи єдину систему підтримки управлінських рішень. На рисунку 1.8 показано, як саме відбувається взаємодія обліку та аналітики через цифрове середовище.

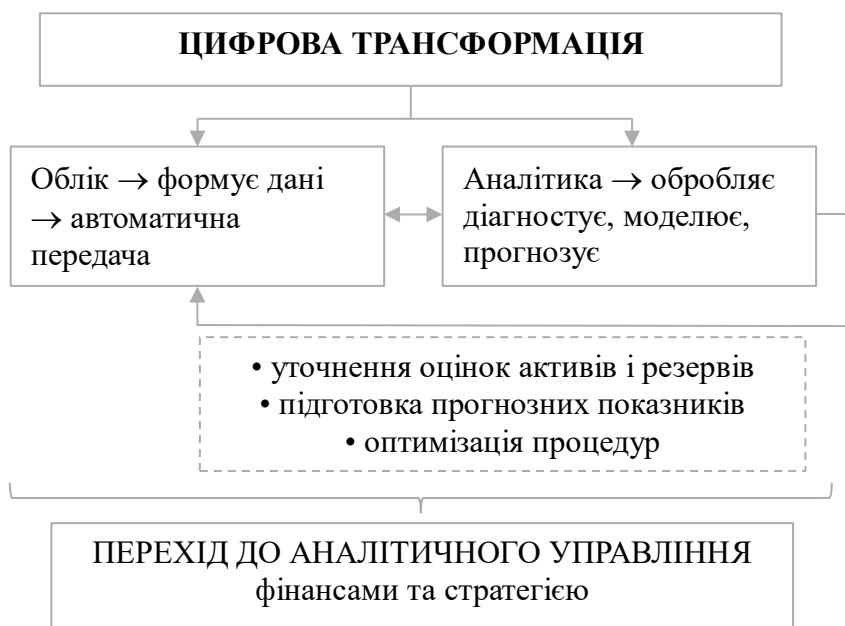


Рис.1.8. Синергія облікових та аналітичних процесів у цифровому середовищі

Джерело: сформовано автором

Отже, завдяки цифровій трансформації облік перестає бути пасивним свідком подій, а аналітика – статичною. Разом вони зливаються у єдину систему, що формує динамічні дані для стратегічного управління підприємством.

Висновки до розділу 1

Теоретичний огляд досліджуваної тематики дав змогу встановити, що фінансовий стан підприємства є багатовимірною категорією, яка відображає економічну ефективність, стабільність і стратегічну спроможність підприємства. Він поєднує показники ліквідності, прибутковості, фінансової стійкості та інвестиційного потенціалу, демонструючи гармонію між внутрішніми ресурсами та зовнішніми факторами впливу.

Сучасне визначення фінансового стану поєднує класифікаційно-індикаторний та системно-структурний підходи. Перший забезпечує кількісну вимірюваність через показникові системи та інтегральні індекси, другий – контекстну оцінку взаємозв'язків між показниками та управлінський сенс, що дозволяє перейти від діагностики до активного управління станом підприємства.

Водночас ефективне управління фінансовим станом неможливе без системи обліково-аналітичного забезпечення, яка поєднує методичні, організаційні та технічні засоби. Бухгалтерський облік, уніфіковані методики обчислення показників, інтегровані інформаційні системи та аналітичні інструменти формують єдину структуру, що дозволяє перетворювати первинні дані на знання, своєчасно виявляти ризики та прогнозувати фінансові результати. Організаційно-регуляторний компонент, стандартизація процесів, кваліфікація персоналу та культура управління визначають ефективність цієї системи, а багаторівневий підхід до аналізу і постійне вдосконалення гарантують стабільність і адаптивність управлінських рішень.

Цифрова трансформація змінює облікові й аналітичні процеси, переводячи їх від статичного накопичення даних до інтегрованої, динамічної та аналітично орієнтованої системи. Використання ERP- і BI-платформ, хмарних технологій, великих даних та аналітики в реальному часі підвищує точність, швидкість і прозорість інформації, водночас інтегруючи нефінансові показники у фінансову оцінку. Водночас це створює нові виклики: забезпечення якості даних, кіберзахисту, узгодженості систем та розвитку цифрових компетенцій персоналу.

РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ТОВ «АГРОСТРУКТУРА»

2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Агроструктура» та його фінансово-господарських показників

Товариство з обмеженою відповідальністю «Агроструктура» (далі ТОВ, код ЄРДПОУ - 38742013) є сучасним підприємством, що функціонує на ринку дистрибуції сільськогосподарської техніки з 2013 року. Основний напрям діяльності компанії полягає у постачанні, технічному обслуговуванні та ремонті машин для аграрного сектору, що дозволяє забезпечувати комплексне сервісне обслуговування сільськогосподарських підприємств (КВЕД - 46.61 Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами й устаткуванням). Основні види продажних одиниць техніки структурно відображено на Рис.2.1.

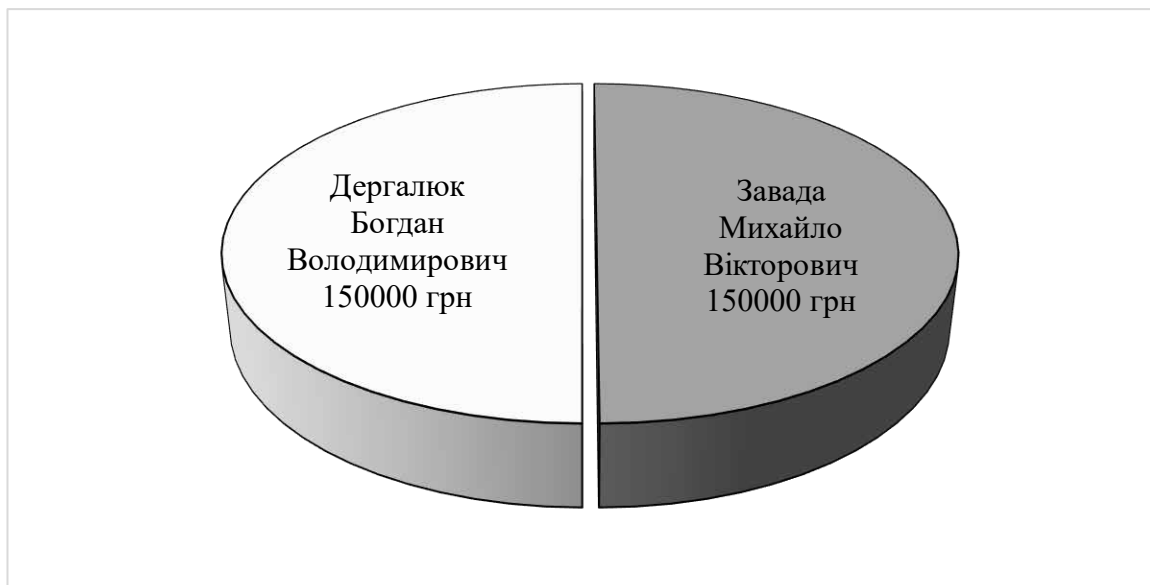


Рис.2.1. Сільськогосподарська техніка, що реалізується на ТОВ «Агроструктура»

Джерело: сформовано автором

Як бачимо, компанія є офіційним дистриб'ютором оригінальної, сільськогосподарської техніки провідних світових виробників, що свідчить про орієнтацію компанії на високоякісну продукцію та технологічні інновації у сфері агротехніки. Загальна інформація про підприємство, з розкриттям додаткових видів діяльності наведена в Додатку Б.1.

Підприємство було створено шляхом внесення грошових коштів до статутного капіталу двома засновниками у сумі 300 тис. грн. (Рис.2.2).



*Рис.2.2. Розміри статутних внесків засновників ТОВ «Агроструктура»
Джерело: сформовано автором на основі Статуту підприємства*

Завада М.В. є співзасновником та керівником підприємства одночасно. Управління товариством здійснюється загальними зборами учасників, які є вищим органом управління, та директором як виконавчим органом. Частки учасників у статутному капіталі є рівними – по 50 % кожна, що забезпечує рівноправність у прийнятті управлінських рішень.

Організаційна структура товариства налаштована за лінійно-функціональним типом і забезпечує чіткий розподіл управлінських повноважень і відповідальності між підрозділами. Кожен структурний елемент виконує власні функції, взаємодіючи в межах єдиної системи управління під координацією дирекції (Рис.2.3).



*Рис.2.3. Організаційна структура ТОВ «Агроструктура»
Джерело: сформовано автором на основі внутрішніх звітів*

Така структура сприяє ефективній реалізації стратегічних цілей підприємства, узгодженості виробничих, фінансових і комерційних процесів. Злагоджена робота відділів продажу техніки, запасних частин та сервісного обслуговування формує замкнений цикл обслуговування клієнта – від реалізації продукції до забезпечення її подальшої експлуатації. Водночас бухгалтерія забезпечує фінансову дисципліну та контроль за результативністю діяльності, а адміністративно-господарський відділ підтримує належний рівень ресурсного забезпечення.

Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві здійснює бухгалтерія, яка є самостійним структурним підрозділом та підпорядковується безпосередньо директору. Загальна чисельність бухгалтерії налічує п'ять бухгалтерів, які забезпечують повний цикл ведення обліку та формування звітності підприємства. Кожен фахівець відповідає за окремий напрям діяльності, що дає змогу ефективно розподілити функціональні обов'язки та уникнути дублювання робіт. При цьому головний бухгалтер виконує координаційні функції: забезпечує організацію і контроль ведення обліку, готує фінансову звітність.

Ключова мета компанії полягає у задоволенні потреб аграріїв у надійній, продуктивній і технологічній техніці, а також у наданні високоякісних сервісних послуг, що підвищують ефективність сільськогосподарського виробництва.

До того ж, ТОВ «Агроструктура» має розгалужену регіональну мережу структурних підрозділів, які розташовані у Житомирській, Хмельницькій, Тернопільській, Волинській та Рівненській областях, тоді як центральний офіс функціонує в Київській області. Така територіальна диверсифікація забезпечує оперативність обслуговування клієнтів і зручну логістику. До складу регіональних центрів входять майданчики для демонстрації техніки, склади запасних частин, сервісні відділення та офіси продажів, що дозволяє забезпечувати безперервний цикл технічної підтримки.

Високий рівень обслуговування забезпечується кваліфікованим персоналом, який проходить регулярне навчання на профільних курсах і вдосконалює практичні навички під час роботи. Сервісна служба компанії не лише здійснює ремонт і технічне обслуговування, а й проводить інструктажі для персоналу клієнтів, допомагаючи ефективно експлуатувати техніку.

У період активних польових робіт компанія організовує цілодобове чергування інженерів і спеціалістів із запасних частин, а сервісні автомобілі укомплектовані всім необхідним обладнанням для оперативного виїзного ремонту. Такий підхід дозволяє підтримувати безперервність технологічних процесів у господарствах клієнтів, що є важливою конкурентною перевагою на ринку агросервісу.

Для забезпечення стабільної операційної діяльності, належних умов для реалізації продукції та виконання сервісних робіт ТОВ «Агроструктура» володіє розвиненою виробничо-технічною базою (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Матеріально-технічна база ТОВ «Агроструктура»

Складові МТБ	Призначення
Земельні ділянки	Використовуються для розміщення адміністративних і виробничих будівель, демонстраційних майданчиків та складських приміщень. Забезпечують територіальну стабільність діяльності компанії.

Будівлі, споруди та передавальні пристрої	До складу входять офісні приміщення, ремонтні цехи, склади, сервісні центри та допоміжна інфраструктура, що забезпечує виробничий процес.
Машини та обладнання	Використовуються для діагностики, технічного обслуговування, пуско-налагоджувальних і ремонтних робіт сільськогосподарської техніки клієнтів.
Транспортні засоби	Автомобільний парк призначений для транспортування техніки, постачання запасних частин та здійснення виїзного сервісного обслуговування.
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	Забезпечують ефективну організацію праці, умови для роботи персоналу та підтримку належного рівня технічного оснащення робочих місць.

Джерело: сформовано автором на основі даних підприємства

Наявність розвиненої матеріально-технічної бази дає змогу компанії самостійно виконувати більшість технологічних і логістичних операцій, не залучаючи сторонніх підрядників. Це підвищує рівень незалежності підприємства, скорочує витрати на обслуговування техніки та сприяє підвищенню якості наданих послуг.

Гарно налагоджені організаційні та матеріально-технічні засади забезпечують стабільність функціонування підприємства, однак реальну ефективність його діяльності доцільно оцінювати через реальні показники фінансових звітів. Так, доцільним є проведення горизонтального та вертикального аналізу Балансу (звіту про фінансовий стан), відповідні розрахункові таблиці яких наведено у Додатках Б.2 та Б.3.

Проведений горизонтальний аналіз показує позитивну динаміку розвитку, зокрема зростання як необоротних, так і оборотних активів. Збільшення частки основних засобів вказує на оновлення виробничо-технічної бази та зміцнення матеріальних ресурсів. Нарощування оборотних активів відображає активізацію торговельної діяльності та підвищення платоспроможності підприємства.

Зростання власного капіталу свідчить про прибутковість діяльності та зростання фінансової стійкості. Водночас підвищення рівня довгострокових і поточних зобов'язань демонструє активне використання залучених коштів, що потребує контролю за структурою джерел фінансування. Узагальнену характеристику проведеного аналізу відображено в табл.2.2.

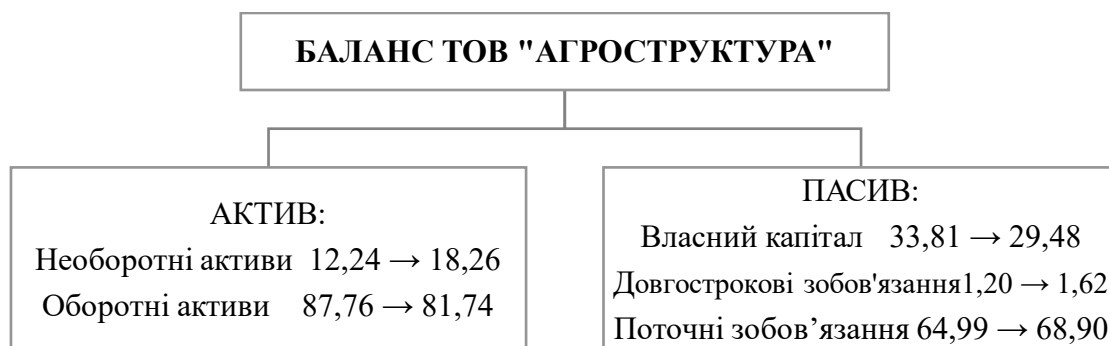
**Результати горизонтального аналізу Балансу
ТОВ «Агроструктура» за 2023-2024 рр.**

Стаття балансу	Динаміка зміни	Характеристика змін
Необоротні активи	Збільшення	Зростання вартості основних засобів за рахунок оновлення матеріально-технічної бази та введення нових об'єктів в експлуатацію.
Оборотні активи	Збільшення	Розширення обсягів діяльності, зростання товарних запасів, грошових коштів і дебіторської заборгованості.
Власний капітал	Збільшення	Формування позитивного фінансового результату та накопичення нерозподіленого прибутку.
Довгострокові зобов'язання	Збільшення	Залучення додаткових фінансових ресурсів для інвестування у розвиток підприємства.
Поточні зобов'язання	Значне збільшення	Зростання кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та отриманими авансами, що свідчить про активізацію операційної діяльності.
Баланс	Збільшення	Підвищення загальної вартості активів і пасивів, що відображає зростання масштабів господарської діяльності.

Джерело: сформовано автором на основі розрахунків Дод. Б.2

У цілому результат аналізу показує розширення масштабів діяльності підприємства, зміцнення його активної частини балансу та формування сприятливих передумов для подальшого розвитку.

За допомогою вертикального аналізу ми виявили тенденцію в змінах часток активів та пасивів. Його результат наочно представлено на Рис.2.4.



*Рис.2.4. Результат вертикального аналізу Балансу ТОВ «Агроструктура»
Джерело: сформовано автором на основі розрахунків Дод.Б.3*

Структура балансу підприємства у 2024 році відображає зміщення акцентів у фінансовій політиці: капітал «пішов у розвиток» – частка необоротних активів помітно зросла, що може свідчити про оновлення матеріальної бази й

розширення операційної діяльності. Водночас підприємство більше спирається на короткострокові зобов'язання, що підвищує фінансову динаміку, але зменшує запас стійкості. Баланс демонструє активне зростання при певному ризику перенавантаження поточними боргами – типовий сигнал фази інтенсивного розвитку.

Підсумовуючи, зазначаємо, що ТОВ «Агроструктура» демонструє не просто стабільність, а сформовану систему внутрішньої рівноваги між ресурсами, фінансами та управлінням. Підприємство діє злагоджено — як єдиний механізм, де стратегічні рішення дирекції, робота технічних і сервісних підрозділів та належний бухгалтерський супровід утворюють цілісну модель господарювання. Структура балансу відображає зростання інвестиційної активності та орієнтацію на оновлення основних засобів, що свідчить про курс на розвиток, а не утримання позицій. Загалом фінансово-господарські показники формують позитивний «профіль» підприємства — з акцентом на поступове зміцнення власного капіталу, раціональне управління ресурсами та підготовку до подальшого розширення діяльності на аграрному ринку.

2.2. Організація бухгалтерського обліку фінансового стану ТОВ «Агроструктура»

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві сьогодні – поєднання методології, цифрових технологій і управлінського мислення. ТОВ «Агроструктура» реалізує облікову політику, орієнтовану на автоматизацію процесів, точність даних і гнучкість у підготовці звітності відповідно до чинних законодавчих норм. Для комплексного уявлення про систему організації бухгалтерського обліку на підприємстві узагальнимо основні її елементи в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Організаційні аспекти ведення бухгалтерського обліку на ТОВ «Агроструктура»

Елемент організації	Характеристика
Облікова політика	Щорічно переглядається; у 2024 році змін не відбувалося

Обліковий підрозділ	Бухгалтерія у складі 5 осіб
Форма обліку	Автоматизована, із застосуванням бухгалтерської програми 1С:Підприємство
Документообіг	Регламентований графіком документообігу; документи ведуться в паперовій та електронній формах
Внутрішній контроль	Перевірка первинних документів, інвентаризація активів, звірки дебіторської та кредиторської заборгованості
Фінансова звітність	Складається відповідно до НП(С)БО 1

Джерело: сформовано автором

Облікова політика компанії затверджена відповідним наказом керівника і визначає сукупність принципів, методів і процедур, які застосовуються для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності. Відповідальність за її формування, дотримання та оновлення несе головний бухгалтер, який забезпечує методичну єдність облікових процедур і контроль за правильністю відображення господарських операцій. Коригування облікової політики проводиться у випадках змін законодавства, галузевих стандартів або умов діяльності підприємства. Основні положення та структуру документу представлено в Додатку Б.4.

Ознайомившись з положеннями облікової політики ТОВ «Агроструктура» можемо засвідчити, що вона є системно побудованим документом, який забезпечує єдність методологічних підходів до формування бухгалтерських показників. Її структура відображає ключові аспекти управління активами, зобов'язаннями, доходами, витратами та капіталом, а методи оцінки й визнання відповідають вимогам національних стандартів бухгалтерського обліку. Що гарантує прозорість облікових процесів, достовірність фінансової звітності та можливість проведення ефективного аналізу фінансового стану підприємства.

Для виконання облікових функцій у ТОВ «Агроструктура» сформовано окрему службу – бухгалтерію, робота якої структурована за функціональними напрямками.

Координацію всієї облікової діяльності здійснює головний бухгалтер. Поряд із ним працюють:

1. бухгалтер з обліку заробітної плати, який веде розрахунки з персоналом;

2. бухгалтер з обліку розрахунків із постачальниками та покупцями, що забезпечує контроль за своєчасністю платежів;

3. бухгалтер з податкового обліку, який формує податкову звітність та відображає податкові операції у системі рахунків;

4. бухгалтер матеріального відділу, відповідальний за рух і збереження матеріально-виробничих запасів.

Така структура бухгалтерії дає змогу забезпечити комплексне охоплення всіх облікових ділянок, мінімізувати ризики помилок і дублювання функцій, а також створює основу для оперативного формування показників фінансового стану підприємства.

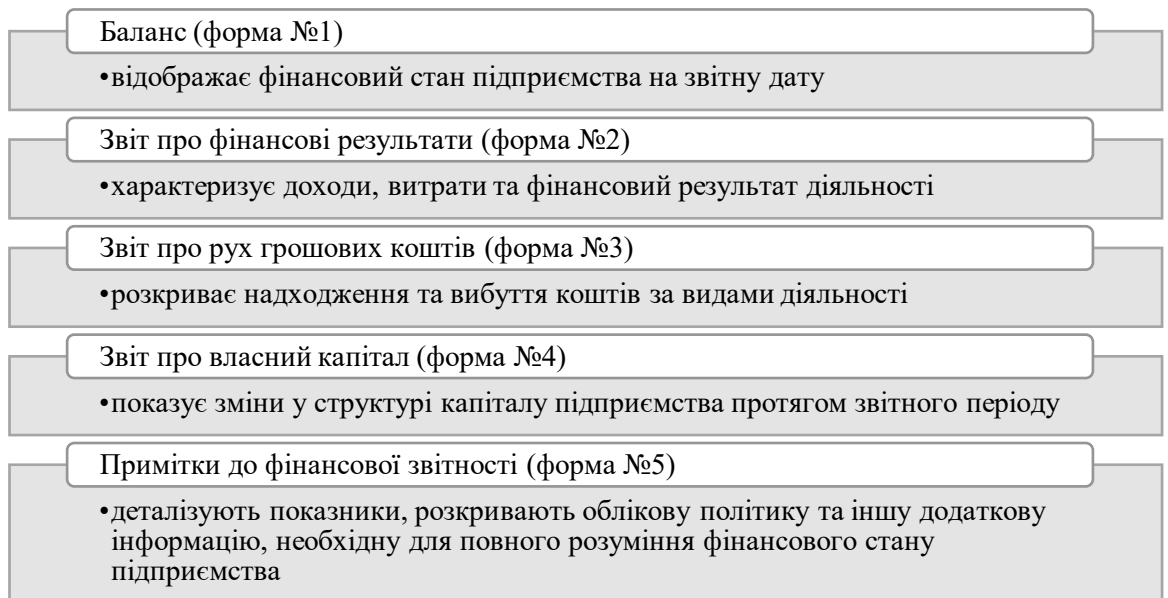
Саме щоденне ведення обліку працівниками бухгалтерії здійснюється за автоматизованою формою із використанням програмної платформи «1С: Підприємство», що дозволяє вести синтетичний та аналітичний облік, здійснювати контроль господарських операцій, формувати регістри, а також автоматично генерувати фінансову звітність відповідно до встановлених стандартів.

Документи – ключові складові облікового процесу, завдяки яким підтверджуються усі здійснені операції та власне формується вся інформаційна фінансова база. Навіть за умов повної автоматизації всі вони проходять чітко визначені етапи: формування, перевірка, погодження відповідальними особами та архівування. Документообіг на ТОВ «Агроструктура» ведеться одночасно у паперовій та електронній формах, що забезпечує легкий доступ до інформації, її захист та відповідність Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» [3]. Кожна операція фіксується у регістрах і звіряється із первинними документами, що дозволяє підтримувати точність обліку і створює надійну основу для оцінки фінансового стану підприємства.

Надійність бухгалтерського обліку у товаристві забезпечується не лише автоматизацією процесів і правильним документообігом, а й систематичною роботою з внутрішнього контролю. Перевірка первинних документів проводиться щоденно під час обробки господарських операцій, інвентаризація

активів – щоквартально, а звірки дебіторської та кредиторської заборгованості – щомісяця. Така регулярність дозволяє своєчасно виявляти невідповідності та помилки, гарантує достовірність облікових даних і створює надійну основу для формування фінансової звітності, що відображає реальний фінансовий стан підприємства та забезпечує ефективне прийняття управлінських рішень.

В результаті систематичного документообігу, щоденного контролю господарських операцій та регулярних звірок, інформація, що акумулюється в бухгалтерії, набуває форми узагальненої фінансової звітності. ТОВ «Агроструктура» складає її у національному форматі за стандартними формами (Рис.2.5).



*Рис 2.5. Склад фінансової звітності ТОВ «Агроструктура»
Джерело: сформовано автором*

Додатково ТОВ «Агроструктура» формує та подає форму №6 – «Додаток приміток до річної фінансової звітності», який деталізує окремі показники балансу та руху капіталу, забезпечуючи повнішу інформаційну основу для аналізу фінансового стану.

Такий пакет звітних документів не лише фіксує реальний фінансовий стан товариства, а й стає кульмінаційним результатом організаційного процесу бухгалтерського обліку, забезпечуючи достовірність, прозорість і можливість стратегічного аналізу для прийняття управлінських рішень.

2.3. Аналіз фінансового стану підприємства та оцінка ефективності управління

Дані бухгалтерії, зведені у фінансову звітність, слугують основою для оцінки фінансового стану підприємства та ефективності управлінських рішень. У ТОВ «Агроструктура» для цього створено надійну основу: автоматизована форма обліку, чітко регламентована облікова політика та внутрішній контроль, які забезпечують точність і своєчасність облікових даних.

На основі фінансової звітності підприємства за 2023-2024 роки ми провели комплексний аналіз фінансово-майнового стану (див. Додаток Б.5). У межах цього аналізу розраховано ключові фінансові коефіцієнти, що відображають ефективність використання ресурсного потенціалу, рівень ділової активності та фінансову стійкість ТОВ «Агроструктура». Отримані показники дозволяють об'єктивно оцінити як поточний фінансовий стан підприємства, так і результати управлінських рішень щодо використання ресурсів, контролю за зобов'язаннями та забезпечення прибутковості.

Тож, відповідно до розрахованих значень, можемо зробити наступні висновки:

Майновий стан підприємства характеризується стабільною структурою основних засобів і активним оновленням виробничої бази. Зниження коефіцієнта зносу та збільшення коефіцієнта оновлення свідчать про підтримку високого рівня функціональної придатності активів та ефективне інвестування у модернізацію виробництва. Одночасно зростання коефіцієнта вибуття демонструє усвідомлену ротацію активів і оптимізацію ресурсної структури, що підвищує продуктивність та довгострокову стійкість підприємства. Загалом, майновий стан відповідає стратегічним цілям розвитку, забезпечує надійну основу для виробничої та комерційної діяльності.

Ліквідність компанії зберігається на задовільному рівні, однак показники швидкої та абсолютної ліквідності дещо нижчі від рекомендованих нормативів, що вказує на обмежену здатність покривати короткострокові зобов'язання без реалізації запасів. Керівництво демонструє системність у контролі грошових

потоків та касових операцій, однак результати аналізу свідчать про необхідність посилення оперативного управління оборотними коштами для підвищення фінансової гнучкості.

Для більш глибокого розуміння ефективності управління оборотними коштами доцільно розглянути показники оборотності окремих елементів активів. Розрахунок коефіцієнтів оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості, а також запасів і готової продукції, дозволяє оцінити швидкість обігу ресурсів, своєчасність погашення зобов'язань та ефективність використання товарних запасів. Розраховані коефіцієнти представлено в табл.2.4.

Таблиця 2.4

**Аналіз ефективності використання оборотного капіталу ТОВ
«Агроструктура»**

Показник	Формула	2023	2024	Зміна	Оцінка тенденції
Оборотність ДЗ	$\frac{\text{Дохід від реалізації}}{\overline{\text{ДЗ}}}$	8	8	0	Збереження стабільного темпу погашення дебіторської заборгованості
Оборотність КЗ	$\frac{\text{Собівартість реалізації}}{\overline{\text{КЗ}}}$	59	64	+5	Прискорення розрахунків із постачальниками, підвищення фінансової дисципліни
Оборотність товарів	$\frac{\text{Собівартість реалізації}}{\overline{\text{Запаси}}}$	109	91	-18	Зниження швидкості обігу запасів, потребує оптимізації складських процесів

Джерело: сформовано автором

Розраховані коефіцієнти показують, що управління дебіторською та кредиторською заборгованістю здійснюється ефективно, тоді як оборотність товарних запасів потребує оперативного втручання для оптимізації складських процесів та планування закупівель, адже значно впливає на показники ліквідності.

Фінансова стійкість і платоспроможність зберігаються в межах допустимого рівня, проте коефіцієнти автономії та маневреності власного капіталу дещо знизилися, що підкреслює високий рівень залежності від позикових джерел. Така ситуація вимагає від менеджменту ретельного

планування фінансування, підвищення ефективності використання власних ресурсів і збереження балансу між залученими і власними коштами для забезпечення стабільності.

За результатами проведеного аналізу було встановлено, що найбільш проблемною зоною ТОВ «Агроструктура» є зниження коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами (з 0,35 у 2023 р. до 0,19 у 2024 р). Тобто за рахунок скорочення частки власних джерел у покритті поточних активів і зростання залежності від короткострокових зобов'язань існує ризик погіршення фінансової стійкості підприємства в майбутньому.

Власне тому, доцільним буде проведення сценарного прогнозування даного показника, з метою оцінки можливих варіантів розвитку подій та визначення потреби в управлінських рішеннях щодо оптимізації використання оборотних коштів, підвищення частки власних ресурсів у покритті поточних активів та зниження залежності від позикового фінансування. Сформуємо таблицю історичних значень для прогнозованого показника (табл.2.5).

Таблиця 2.5

**Динаміка коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами
ТОВ «Агроструктура» за 2018-2024 рр.**

Рік	Оборотні активи (1195)	Поточні зобов'язання (1695)	Власні оборотні засоби (1195 - 1695)	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами
2018	116 042	109 636	6 406	0,06
2019	94 325	93 401	924	0,01
2020	135 187	117 346	17 841	0,15
2021	159 940	125 828	34 112	0,27
2022	168 787	118 159	50 628	0,43
2023	208 839	154 666	54 173	0,35
2024	346 702	292 208	54 494	0,19

Джерело: сформовано автором на основі даних Балансу ТОВ «Агроструктура» за 2018-2024 рр.

Дані таблиці свідчать про суттєву нестабільність коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами протягом 2018-2024 рр. У 2019 р. підприємство фактично функціонувало в умовах дефіциту власних джерел

фінансування оборотних активів (коефіцієнт < 0,1), що характеризує низьку платоспроможність і залежність від короткострокових зобов'язань.

Після 2020 р. спостерігалось покращення – показник досяг максимуму 0,43 у 2022 р., однак у 2024 р. знову знизився до 0,19, що свідчить про втрату частини фінансової стійкості.

Така динаміка вказує на циклічність і підтверджує потребу в прогнозуванні майбутніх тенденцій для визначення допустимих меж коливань показника та розробки оптимізаційних заходів.

Для використання сценарного прогнозування нам потрібно задати рамки відсоткових змін, для цього пропонуємо розрахувати середньорічний темп відхилення коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами. Для цього скористаємося формулою:

$$CAGR = \left(\frac{K_{\text{кінцевий}}}{K_{\text{початковий}}} \right)^{\frac{1}{n}} - 1 \quad (2.1)$$

$$CAGR = \left(\frac{0,19}{0,06} \right)^{\frac{1}{6}} - 1 = 1,202 - 1 = 0,212 \approx \mp 21,2\%$$

Тож, побудуємо три сценарії за таких умов (табл.2.6):

- базовий сценарій – поточне значення 2024 року;
- оптимістичний +21,2%
- песимістичний – -21,2%

Таблиця 2.6

**Прогноз коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами
ТОВ «Агроструктура» на 2025 рік**

Сценарій	Початкове значення	Зміна	Прогнозний показник
Базовий	0,19	0	0,19
Оптимістичний	0,19	+21,2%	0,23
Песимістичний	0,19	-21,2%	0,15

Джерело: сформовано автором

Прогнозування коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами показує, що фінансова стійкість ТОВ «Агроструктура» у короткостроковому періоді залишається відносно стабільною, навіть за песимістичного сценарію.

Оптимістичний сценарій демонструє потенціал підвищення автономії оборотних коштів до 0,23, що посилює гнучкість підприємства у покритті короткострокових зобов'язань. Песимістичний сценарій (0,15) вказує на можливе зниження забезпеченості власними оборотними коштами, що потребуватиме підвищеної уваги до контролю дебіторської заборгованості та оптимізації запасів. Отже, ефективне управління оборотними засобами залишається критично важливим для підтримки ліквідності та платоспроможності підприємства.

Рентабельність діяльності демонструє змішані тенденції. Оборотність активів і рентабельність активів перевищують мінімальні нормативні показники, що свідчить про ефективне управління ресурсами. Водночас рентабельність продукції дещо нижча за очікуваний рівень, що сигналізує про необхідність удосконалення виробничо-комерційних процесів: оптимізації витрат, перегляду асортиментної політики та підвищення цінової ефективності продукції.

Таким чином, управлінські рішення ТОВ «Агроструктура» загалом ефективні та забезпечують стабільність, але є зони для підвищення ефективності. Використання результатів такого аналізу дозволяє формувати цілеспрямовані рекомендації для вдосконалення управлінських рішень, оптимізації фінансових потоків та підвищення загальної ефективності підприємства в наступні періоди (табл.2.7).

Таблиця 2.7

Пропозиції з оптимізації фінансового стану та управлінських рішень ТОВ «Агроструктура»

Проблемна зона / Коефіцієнт	Рекомендований управлінський захід	Очікуваний ефект / Вплив на коефіцієнт
Ліквідність (коефіцієнти покриття та швидкої ліквідності)	Оптимізація дебіторської заборгованості (скорочення термінів оплати, стимулювання клієнтів), контроль касових потоків	Підвищення покриття короткострокових зобов'язань, зменшення ризику дефіциту готівки
Платоспроможність та автономія	Збільшення частки власних оборотних коштів у структурі капіталу, формування фінансових резервів	Підвищення коефіцієнта автономії, зниження залежності від позикових коштів
Рентабельність продукції	Оптимізація виробничих процесів, зменшення собівартості, перегляд	Збільшення рентабельності продукції та активів, підвищення

	асортименту, корекція цінової політики	ефективності використання ресурсів
Оновлення основних засобів	Планування інвестицій в оновлення та модернізацію основних засобів	Підтримка високого коефіцієнта оновлення активів, збереження конкурентоспроможності виробництва
Контроль та внутрішній аудит	Регулярні звірки, автоматизовані перевірки, підвищення кваліфікації бухгалтерії	Підвищення достовірності обліку, мінімізація помилок, стабілізація фінансового стану

Джерело: розроблено автором

Проведене дослідження фінансового стану ТОВ «Агроструктура» дозволяє зробити висновок про ключові точки управлінського впливу на стійкість підприємства. Виявлено, що навіть при відносно стабільній структурі активів і ефективному контролі потоків, існує критична залежність від власного фінансування оборотних коштів. Це підкреслює важливість стратегічного планування джерел формування оборотного капіталу та постійного моніторингу фінансових ризиків.

Сценарне прогнозування коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами не лише ілюструє можливі зміни фінансової стійкості, а й слугує інструментом для прийняття управлінських рішень, що дозволяють мінімізувати негативні наслідки коливань ліквідності та підтримувати автономність фінансування. Ми змогли оцінити значення превентивних заходів у фінансовому управлінні, коли дії менеджменту формуються не лише на підставі минулого стану, а й з урахуванням потенційних сценаріїв розвитку.

У підсумку, аналіз і прогнозування підкреслюють, що ефективно управління оборотними коштами є не просто поточною операційною задачею, а ключовим елементом стратегічного забезпечення фінансової стійкості та гнучкості підприємства.

Висновки до розділу 2

За результатами проведеного практичного дослідження на базі ТОВ «Агроструктура» можна зробити ключові підсумки:

2.1. Загальна характеристика діяльності та фінансово-господарських показників:

- ТОВ «Агроструктура» є сучасним підприємством, що спеціалізується на дистрибуції, сервісному обслуговуванні та ремонті сільськогосподарської техніки, і забезпечує комплексне обслуговування аграрних клієнтів;
- компанія функціонує як офіційний дистриб'ютор високоякісної техніки провідних світових виробників, що підкреслює її орієнтацію на інновації та технологічний розвиток;
- організаційна структура лінійно-функціонального типу забезпечує чіткий розподіл обов'язків між підрозділами, що сприяє ефективній реалізації стратегічних цілей і взаємодії комерційних, виробничих і фінансових процесів;
- розвинена матеріально-технічна база дозволяє самостійно виконувати більшість технологічних і логістичних операцій, підвищуючи незалежність підприємства та якість надання послуг;
- горизонтальний аналіз балансу показав позитивну динаміку зростання необоротних і оборотних активів, власного капіталу та залучених зобов'язань, що свідчить про активний розвиток та прибутковість діяльності;
- вертикальний аналіз балансу виявив тенденцію збільшення частки необоротних активів і короткострокових зобов'язань, що підкреслює курс підприємства на інвестиції та інтенсивний розвиток із певним ризиком фінансового навантаження;
- загальна оцінка фінансово-господарського стану підтверджує стабільність та системну внутрішню рівновагу між ресурсами, фінансами і управлінням, формуючи позитивний профіль підприємства для подальшого розвитку на аграрному ринку.

2.2. Організація бухгалтерського обліку фінансового стану:

- бухгалтерський облік на підприємстві організовано системно, поєднує методологію, автоматизацію та управлінські підходи;
- облікова політика забезпечує єдність методів ведення обліку, своєчасність і точність фінансових даних, відповідає вимогам національних стандартів бухгалтерського обліку;
- структура бухгалтерії за функціональними напрямками дозволяє комплексно охоплювати всі облікові ділянки, уникати дублювання робіт та оперативно формувати фінансову звітність;
- автоматизація облікових процесів із використанням «ІС:Підприємство» підвищує ефективність контролю господарських операцій та достовірність фінансових даних;
- документообіг ведеться в паперовій та електронній формах, а систематичні внутрішні перевірки забезпечують своєчасне виявлення помилок і підтримують достовірність звітності;
- комплексна організація бухгалтерського обліку створює надійну основу для аналізу фінансового стану та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

2.3. Аналіз фінансового стану та оцінка ефективності управління:

- майновий стан підприємства стабільний, з активним оновленням виробничих основних засобів, що забезпечує високу функціональну придатність активів і відповідність стратегічним цілям розвитку;
- ліквідність зберігається на задовільному рівні, але показники швидкої та абсолютної ліквідності нижчі за нормативні, що вимагає посилення контролю оборотних коштів;
- аналіз оборотності показав ефективну роботу з управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, проте оборотність запасів і готової продукції знизилася, що потребує оптимізації складських процесів;
- фінансова стійкість зберігається, однак коефіцієнти автономії і маневреності власного капіталу дещо знизилися, що вказує на високу

залежність від позикового фінансування і потребує планування джерел фінансування;

- динаміка коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами протягом 2018-2024 рр. демонструє циклічність і підкреслює необхідність сценарного прогнозування та управлінських заходів для зниження ризиків;

- прогнозний аналіз на 2025 рік показав, що фінансова стійкість підприємства залишатиметься відносно стабільною, але потребує уваги до контролю дебіторської заборгованості та оптимізації запасів;

- рентабельність діяльності загалом відповідає мінімальним нормативам, але рентабельність продукції потребує підвищення через оптимізацію витрат, перегляд асортименту та цінової політики;

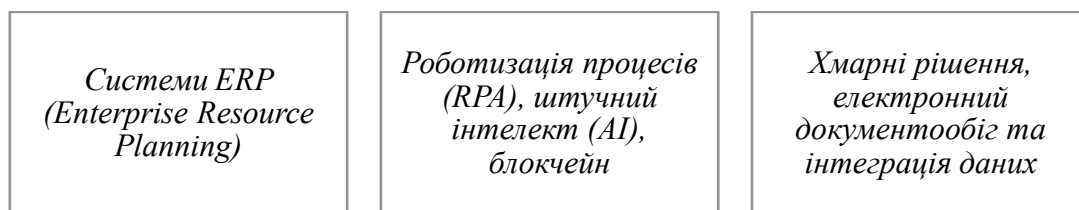
- проведений аналіз дозволяє виділити ключові управлінські точки впливу: ліквідність, платоспроможність, рентабельність продукції, оновлення основних засобів та внутрішній контроль, і формує конкретні рекомендації для підвищення ефективності фінансового управління.

РОЗДІЛ 3 НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

3.1. Впровадження цифрових інструментів в систему бухгалтерського обліку підприємств

В період інтенсивної цифровізації, бізнес-процеси підприємства повністю трансформуються, не лишається поза увагою й їх бухгалтерський облік. Оскільки бухгалтерія – це про точність, оперативність та достовірність, то його ведення значно полегшують нові технологічні системи, здатні не просто накопичувати та відображати дані господарської діяльності, а й автоматизувати рутинні операції, підвищуючи ефективність і якість обліку.

Наразі широкого розповсюдження набувають комплексні цифрові інструменти, які здатні поєднувати інформаційні масиви та формувати з них єдині платформи для швидкого доступу до даних, їх аналізу та візуалізації для подальшого прийняття рішень. Основні цифрові сервіси в сфері бухгалтерського обліку представлено на Рис.3.1.



*Рис.3.1. Основні цифрові інструменти бухгалтерського обліку
Джерело: розроблено автором на основі [38]*

Одним із основних рішень є системи ERP, які об'єднують бухгалтерський, фінансовий, складський, закупівельний та кадровий облік в єдину інформаційну платформу. Така інтеграція забезпечує єдину базу даних, автоматичне формування бухгалтерських проводок та швидкий доступ до фінансової звітності, створюючи основу для подальшої аналітики та прогнозування. Українські дослідження показують, що впровадження ERP-систем підвищує ефективність облікових процесів, покращує точність даних та підтримує прийняття стратегічних рішень [34].

Ще один важливий напрямок цифровізації – роботизація процесів (RPA) та штучний інтелект (AI). RPA дозволяє автоматизувати рутинні операції обліку,

такі як введення первинних документів, перевірка та звірка даних, формування стандартних звітів. AI, у свою чергу, використовується для аналізу великих даних, прогнозування фінансових потоків та контролю достовірності облікових записів. Разом RPA та AI зменшують залежність обліку від людського фактору, підвищують точність та швидкість обробки інформації [37].

Блокчейн у бухгалтерському обліку розглядають як технологію розподіленого реєстру, яка забезпечує прозорість, незмінність і високий рівень надійності даних. Кожна операція зберігається у вигляді «блоку» в хронологічній ланцюжковій структурі, що унеможлиблює несанкціоновану зміну записів [12].

Доповненням таких інструментів стають хмарні рішення та електронний документообіг (EDM/EDI), що дозволяють зберігати та обробляти облікові дані у хмарі, забезпечуючи мобільний доступ і масштабованість системи. Електронний документообіг прискорює обмін первинними документами, договорами та рахунками-фактурами, знижує ризик помилок та підвищує прозорість обліку [43]. Завдяки хмарним технологіям консолідація ERP, BI та RPA стає ефективнішою, адже всі дані підприємства доступні в єдиному середовищі незалежно від місця розташування підрозділів [44].

Тож, завдяки впровадженню комплексу цифрових рішень облікова система підприємств може стати цілісною системою, де ERP створює основу даних, RPA та AI автоматизують процеси, а хмарні рішення та електронний документообіг забезпечують доступність та прозорість даних.

На основі розглянутих інструментів, можемо виділити їх ключові переваги та можливості, які підприємства отримують від їх використання (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Переваги та можливості цифрових інструментів

Інструмент	Основні функції	Переваги для підприємства
ERP	Інтеграція обліку, формування проводок, звітність	Єдині дані, швидкий доступ, підтримка управлінських рішень
RPA / AI	Автоматизація рутинних процесів, прогнозування	Зниження помилок, економія часу, підвищення ефективності

Продовження табл.3.1

Блокчейн	Децентралізоване зберігання даних, прозорий аудит, автоматизація процесів, зберігання незмінних записів	Підвищення достовірності даних, скорочення витрат на адміністрування, часу на перевірку та аудит, підвищення ефективності управлінських рішень
Хмарні рішення / EDM / EDI	Зберігання, інтеграція, електронний документообіг	Мобільність, прозорість, зручність доступу до даних

Джерело: сформовано автором

Незважаючи на очевидні переваги цифрових інструментів, їх впровадження часто супроводжується специфічними викликами, які підприємства змушені долати, щоб реалізувати весь потенціал технологій. Перелік найсуттєвіших труднощів впровадження цифрових інструментів у бухгалтерському обліку висвітлено на Рис.3.2.

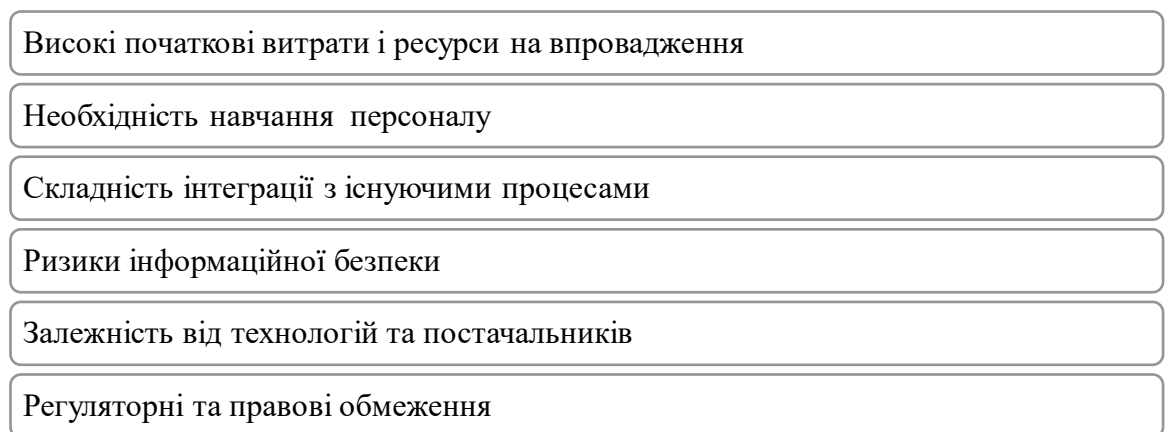


Рис.3.2. Основні труднощі впровадження цифрових інструментів у бухгалтерському обліку

Джерело: сформовано автором на основі [13]

Кожен блок відображає ключову категорію труднощів, з якими стикається підприємство під час впровадження цифрових інструментів. Високі початкові витрати та ресурси накладають фінансові обмеження, а навчання персоналу є критичною умовою ефективного використання технологій. Інтеграція нових систем у традиційні процеси може бути складною, тоді як інформаційна безпека та залежність від постачальників створюють додаткові ризики. А регуляторні та правові обмеження визначають рамки можливого застосування таких технологій, особливо блокчейн-рішень.

Говорячи про наявну автоматизацію бухгалтерського обліку на ТОВ «Агроструктура», можемо сказати, що вона є достатньою. Бухгалтерський облік здійснюється на базі програми «1С:Підприємство», яка забезпечує ведення обліку господарських операцій, формування регламентованої фінансової звітності та контроль за розрахунками з контрагентами.

Електронний документообіг реалізований за допомогою системи М.Е.Дос, що дає змогу обмінюватися первинними документами та подавати податкову звітність у цифровому форматі, зменшуючи кількість паперових носіїв та прискорюючи документообіг.

Однак, враховуючи масштаби діяльності підприємства, кількість працівників та обсяг господарських операцій, запровадження комплексних ERP-систем наразі економічно недоцільне. Такі рішення вимагають значних інвестицій у ліцензії, технічне обладнання, навчання персоналу та подальше обслуговування.

Натомість раціональним напрямом цифровізації для ТОВ «Агроструктура» є вибір окремих, функціонально релевантних інструментів, що сприятимуть автоматизації основних бухгалтерських і аналітичних процесів (табл.3.2).

Таблиця 3.2

Рекомендовані напрями цифровізації обліку для ТОВ «Агроструктура»

Напрямок	Інструмент / технологія	Обґрунтування впровадження
Бухгалтерський облік	1С:Підприємство (оновлення до сучасної версії) або перехід на BAS Бухгалтерія	Підтримує повний цикл облікових операцій, формує фінансову звітність, інтегрується з податковими сервісами BAS Бухгалтерія повністю адаптована до українського законодавства, має сучасну підтримку, забезпечує сумісність із наявними базами та підвищує безпеку й ефективність облікових процесів
Хмарні сервіси збереження даних	Google Drive, Dropbox або Microsoft OneDrive	Дозволяють безпечно зберігати резервні копії баз даних і фінансових

		документів, забезпечуючи мобільний доступ
Кібербезпека та резервне копіювання	Антивірусні рішення, автоматичне бекапування	Захищають облікові бази від несанкціонованого доступу чи втрати даних

Джерело: сформовано автором

Такий підхід буде оптимальним для компанії та створить основу для подальшого розширення цифрової інфраструктури обліку. З масштабуванням діяльності та збільшенням обсягів інформаційних потоків, підприємство зможе поступово переходити до більш комплексних цифрових систем, інтегруючи модулі обліку, аналізу та управління в єдине інформаційне середовище. Що дозволить підвищити прозорість фінансових процесів, скоротити час на формування звітності та забезпечити керівництво актуальними аналітичними даними для прийняття рішень.

3.2. Інноваційні підходи до аналітичної оцінки фінансового стану підприємства

Аналітика вже пройшла багато трансформацій, кожна з яких характеризується своїм рівнем глибини, інструментарієм та управлінським потенціалом. Для кращого сприйняття сутності цих змін доцільно уявити еволюцію аналітики як послідовність етапів, де кожен новий рівень не лише поглиблює аналітичні можливості, а й розширює управлінський потенціал підприємства (табл.3.3).

Таблиця 3.3

Етапи еволюції аналітики в оцінці фінансового стану

Етап	Характеристика	Основні інструменти
Описова аналітика (Descriptive)	Відображає фактичний стан підприємства	Фінансова звітність, коефіцієнтний аналіз
Діагностична аналітика (Diagnostic)	Визначає причини змін у фінансових результатах	АВС-аналіз, факторний аналіз
Прогнозна аналітика (Predictive)	Моделює майбутні фінансові результати	Регресійне моделювання, машинне навчання
Рекомендаційна аналітика (Prescriptive)	Пропонує рішення для досягнення оптимального результату	AI-системи, нейронні мережі, BI-платформи

Джерело: сформовано автором на основі [5]

Таким чином, аналітика сьогодні виходить за межі описових моделей, перетворюючись на багаторівневу систему, що поєднує діагностику, прогнозування та формування рекомендаційних рішень. Сучасні умови інновацій та цифровізації перетворюють аналіз на інтелектуальний інструмент, який дозволяє прогнозувати майбутнє та передбачати ризики, а не лише оцінювати минулі результати. Замість традиційного аналізу звітності і розрахунку коефіцієнтів, що відображають уже здійснені процеси, сучасні методики дедалі частіше орієнтуються на виявлення закономірностей, прогнозування трендів і формування сценаріїв розвитку. Аналітична оцінка, побудована на цифрових платформах, системах бізнес-аналітики (BI) та штучному інтелекті, дає змогу керівництву приймати рішення не інтуїтивно, а на основі достовірних даних і прогнозів. У результаті управління фінансовим станом набуває попереджувального характеру – воно спрямовується не лише на усунення дисбалансів, а й на формування фінансової стійкості та стратегічної гнучкості підприємства. Власне вона стає тим самим містком, що об'єднує облік, фінанси, стратегії та інформаційні технології в єдину інформаційну систему підприємства. Збираючи інформацію з різних джерел та перетворюючи її у знання, необхідні для оперативного реагування й довгострокового передбачення змін, аналітика перестає бути допоміжним інструментом і постає центральним елементом управлінської системи.

Наукові дослідження підтверджують, що інноваційна аналітика в управлінні фінансами – це поєднання класичних методів облікового аналізу з сучасними інформаційними технологіями, що дозволяють отримувати не лише звітні, а й прогнозні індикатори [26]. Основу таких нововведень формують саме цифрові технології: великі дані (big data), business intelligence (BI) та штучний інтелект (AI) для аналізу фінансових даних, прогнозна аналітика, стрес-тестування, динамічний аналіз та використання нетрадиційних показників, таких як нефінансові дані, для отримання більш повної картини фінансового здоров'я підприємства.

Використання великих даних (Big Data) та алгоритмів штучного інтелекту (AI) дозволяє аналізувати великі обсяги інформації, що включають не лише фінансові звіти, а й ринкові дані, поведінку клієнтів, соціальні мережі та інші зовнішні показники. Такі технології забезпечують виявлення прихованих закономірностей та залежностей, які не піддаються традиційному аналізу, що сприяє більш точному прогнозуванню можливих фінансових ризиків та визначенню стратегічних можливостей.

Інструменти Business Intelligence (BI) виступають платформою, яка перетворює ці великі обсяги даних на зрозумілу й оперативну аналітику: вони дозволяють поєднувати інформацію з різних джерел, створювати інтерактивні панелі управління, звіти та сценарні моделі, автоматично виявляти аномалії й тренди, а також надавати рекомендації для управлінських рішень. Завдяки BI дані Big Data та прогнози AI стають доступними для прийняття оперативних і стратегічних рішень, що підвищує ефективність управління фінансовим станом підприємства.

Прогнозна аналітика дає змогу моделювати майбутні фінансові результати підприємства, включаючи виручку, прибуток і грошові потоки, на основі статистичних моделей і машинного навчання. Це дозволяє формувати сценарії розвитку та приймати рішення, орієнтовані на мінімізацію ризиків і оптимізацію результатів діяльності.

Стрес-тестування застосовується для оцінки впливу екстремальних, але реалістичних подій – таких як економічний спад, коливання валютних курсів чи падіння ринку – на фінансову стійкість підприємства, що підвищує рівень готовності до непередбачуваних ситуацій.

Динамічний аналіз забезпечує відстеження трендів та змін ключових фінансових показників у часі, що дозволяє оцінювати розвиток підприємства, ефективність використання ресурсів та оперативно реагувати на відхилення від запланованого курсу. Водночас інтеграція нетрадиційних, у тому числі нефінансових показників, таких як якість управління, задоволеність клієнтів, ефективність операційних процесів та ESG-індикатори, забезпечує комплексну

оцінку фінансового стану та сприяє формуванню стратегічно стійкого розвитку підприємства.

Для систематизації сучасних підходів до інноваційної аналітики представимо основні інструменти та їх функціональне призначення у вигляді таблиці (табл.3.4).

Таблиця 3.4

Інноваційні інструменти аналітичної оцінки фінансового стану підприємства

Інструмент / підхід	Основна функція та призначення	Ефект застосування
<i>Великі дані та штучний інтелект</i>	Аналіз великих обсягів інформації, виявлення прихованих закономірностей та залежностей	Оцінка ризиків, прогнозування фінансових результатів
<i>Business Intelligence (BI)</i>	Злиття даних з різних джерел, візуалізація показників, створення дашбордів і сценарних моделей	Підвищення оперативності та точності управлінських рішень, виявлення аномалій і трендів
<i>Прогнозна аналітика</i>	Моделювання майбутніх фінансових показників та сценаріїв розвитку	Планування прибутку, виручки та грошових потоків
<i>Стрес-тестування</i>	Оцінка впливу негативних, але правдоподібних подій на фінансову стійкість	Перевірка ліквідності та витривалості підприємства
<i>Динамічний аналіз</i>	Відстеження змін та трендів фінансових показників у часі	Аналіз грошових потоків, структури активів і пасивів
<i>Нетрадиційні / нефінансові показники</i>	Інтеграція ESG, клієнтських та операційних даних для комплексної оцінки стану підприємства	Включення показників задоволеності клієнтів та ефективності управління

Джерело: сформовано автором на основі [16,17]

Таким чином, інноваційні підходи до аналітичної оцінки фінансового стану підприємства формують нову парадигму фінансового управління, що ґрунтується на інтеграції цифрових технологій, даних у реальному часі та інтелектуального аналізу. Їх застосування забезпечує підвищення точності прогнозів, своєчасне виявлення фінансових ризиків і зміщення акценту від усунення наслідків до проактивного формування фінансової стратегії.

Для підприємств малого та середнього бізнесу, таких як ТОВ «Агроструктура», доцільним є поетапне впровадження цифрових інструментів

аналітики. На підприємстві систематичний аналіз ключових показників уже проводиться, проте здебільшого в ручному режимі за допомогою Excel, що обмежує оперативність та глибину аналітичних висновків. Як початкове використання аналітичних модулів Excel, так і впровадження більш високотехнологічних рішень забезпечуватиме ряд переваг для компанії (табл.3.5).

Таблиця 3.5

**Переваги використання цифрових інструментів для ТОВ
«Агроструктура»**

Інструмент	Основні функції	Переваги для підприємства
Excel / Google Sheets з розширеннями Power Query, Data Studio	Швидка обробка даних, гнучкість, відносна легкість використання	Для малого бізнесу це економічна альтернатива ВІ-платформам, що дозволяє розрахувати та візуалізувати ключові фінансові показники
ВІ	Аналіз, дашборди, прогнозування, сценарне планування	Підвищення аналітичної точності, швидкість прийняття рішень
Системи прогнозування та моделювання (R, Python, спеціалізовані фінансові модулі)	Регресійне моделювання, сценарне планування, аналіз ризиків	Підвищення точності прогнозів, можливість тестування альтернативних сценаріїв, підтримка стратегічного управління

Джерело: сформовано автором

Так само, як і при впровадженні цифрових технологій в обліку, розвиток аналітичної інфраструктури ТОВ «Агроструктура» на даному етапі може обмежитися використанням Excel або Google Sheets. Тоді як повна інтеграція ВІ-систем, прогнозних моделей та інших інноваційних інструментів стає доцільною лише при масштабуванні діяльності, збільшенні обсягів даних або ускладненні управлінських процесів.

3.3. Формування концепції комплексної системи управління фінансовим станом у цифровому середовищі

Поєднання цифрових облікових технологій і сучасних методів аналітики відкриває можливість формування цілісної системи управління фінансовим станом, в якій дані та аналітичні висновки безпосередньо використовуються для прийняття управлінських рішень, контролю за ресурсами та оптимізації фінансових потоків підприємства. Для ТОВ «Агроструктура» доречно розробити комплексну систему, яка поєднує класичні методи обліку з інноваційними цифровими інструментами аналітики. Та варто зауважити, що вона має забезпечувати не лише облік і контроль, але й підтримку прийняття рішень, підвищення ефективності використання активів, зменшення та передбачення ризиків.

Стартовим елементом виступає якісне об'єднання інформаційних потоків із внутрішніх та зовнішніх джерел, що формують базу для аналітичного забезпечення рішень менеджменту. Відповідну структурну схему джерел інформації подано на Рис.3.3.



Рис.3.3. Система інформаційних потоків у процесі управління фінансовим станом

Джерело: сформовано автором

Об'єднання представлених потоків дозволяє сформувати цілісну картину фінансового стану підприємства, оцінювати ліквідність, платоспроможність, рентабельність та фінансову стійкість.

У концепції, розробленій для ТОВ «Агроструктура», система управління фінансовим станом вибудовується у три рівні: оперативний, тактичний та стратегічний. Схематично ідею комплексної цифрової системи контролю та управління відображено на Рис.3.4.



*Рис.3.4. Структура комплексної системи управління фінансовим станом у цифровому середовищі для ТОВ «Агроструктура»
Джерело: розроблено автором*

Запропонована структура відображає логіку послідовного переходу від фіксації первинних фінансових даних до формування стратегічних орієнтирів розвитку підприємства. На базовому рівні система забезпечує оперативний контроль за рухом фінансових ресурсів, використовуючи потоки даних із цифрових платформ обліку. Цей рівень виконує функцію «сенсорного поля» системи, де відстежуються трансакції, зміни у залишках грошових коштів і запасів, а також параметри навантаження на витратну частину. Автоматизовані

модулі ERP забезпечують безперервність інформаційного потоку та його синхронізацію з фактичними процесами господарювання, що формує основу для швидкої реакції на внутрішні та зовнішні ризики.

Наступний – тактичний, який акумулює агреговані дані та трансформує їх у структуровану аналітичну інформацію. Він функціонує як аналітичний центр коротко- і середньострокового планування, де за допомогою інструментів ВІ здійснюється формування звітів, оцінювання виконання бюджетів, побудова сценаріїв та моделювання можливих траєкторій фінансових результатів. Узгодження даних різних підсистем у єдиному візуальному просторі дашбордів забезпечує наскрізність контролю та дозволяє менеджменту своєчасно коригувати ресурсні пропорції.

Стратегічний рівень завершує логіку системи, перетворюючи аналітично обґрунтовані висновки у довгострокові управлінські рішення. Тут здійснюється формування фінансової стратегії, оцінювання інвестиційних можливостей та моделювання стійкості підприємства в умовах високої варіативності ринкових процесів. Для аграрних підприємств повинен враховуватися специфічний контекст, у межах якого відбувається моделювання фінансових перспектив та вибір оптимальної структури ресурсного забезпечення: аналіз сезонності, варіативності врожайності, прибутковості окремих напрямів виробництва та вибір оптимальної структури капіталу як передумови підвищення фінансової стійкості.

У випадку ТОВ «Агроструктура» характер стратегічних орієнтирів зміщується в площину діяльності підприємства як постачальника та сервісного оператора аграрної техніки. Це зумовлює необхідність урахування інших груп факторів (Рис.3.5).

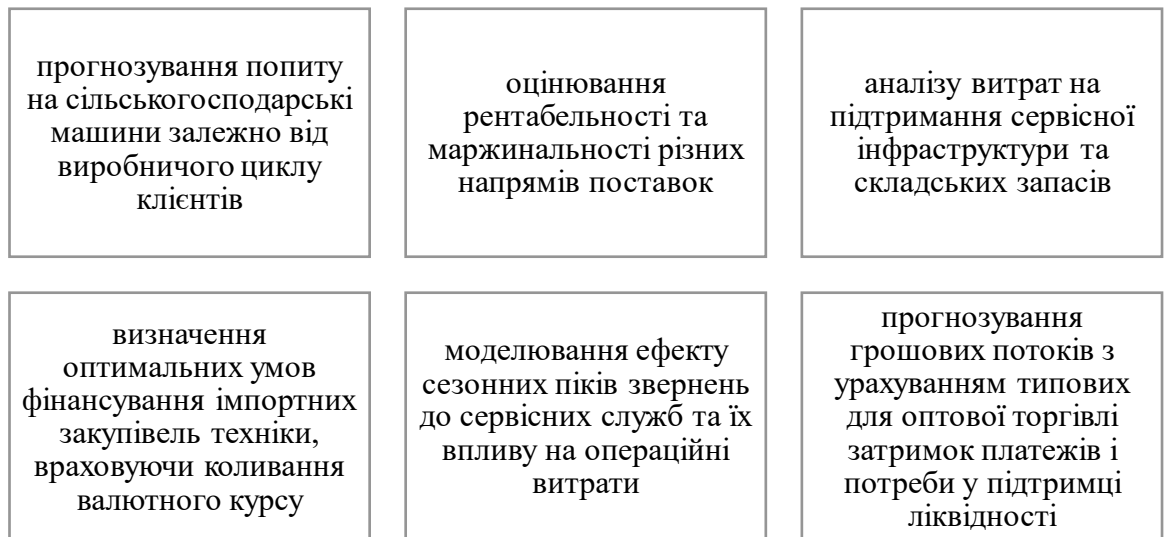


Рис.3.5. Структура стратегічних факторів, що визначають фінансову стійкість ТОВ «Агроструктура»

Джерело: сформовано автором

Загалом для ТОВ «Агроструктура» стратегічна аналітика має забезпечити збалансування закупівельної, складської та сервісної політики підприємства, оптимізацію структури фінансування та формування ресурсної гнучкості, необхідної для функціонування на ринку з вираженою сезонною циклічністю попиту.

Важливою складовою системи є автоматизована база даних фінансово-господарської інформації, що забезпечує акумулювання та структурування даних, доступних для аналітичної обробки. Основні компоненти та їх функціональні можливості для запропонованої системи продемонстровано в табл.3.6.

Таблиця 3.6

Компоненти комплексної системи управління фінансовим станом у цифровому середовищі ТОВ «Агроструктура»

Компонент системи	Функціональні можливості	Інструменти реалізації
Оперативний модуль	Облік руху коштів, контроль витрат, управління запасами	ERP-система, автоматизація обліку
Аналітичний модуль	Формування дашбордів, аналіз фінансових показників, BI-аналітика	Power BI, Qlik Sense, Tableau
Модуль ризик-менеджменту	Ідентифікація фінансових ризиків, сценарне моделювання	Excel, Risk Solver, Simul8

Модуль стратегічного планування	Прогнозування доходів, оцінка інвестиційних проєктів	Excel, спеціалізовані фінансові моделі
База даних	Акумуляування внутрішніх та зовнішніх даних	SQL Server, PostgreSQL, хмарні сервіси

Джерело: сформовано автором

Взаємодія представлених складових здатна забезпечити безперервну взаємодію інформаційних потоків між ланками управління, що забезпечує швидке реагування на ринкові зрушення та раціональне формування рішень. Крім того, система передбачає можливість масштабування та впровадження додаткових модулів, таких як аналіз ефективності окремих підрозділів або контроль витрат за номенклатурними позиціями.

Завдяки цифровізації та автоматизації процесів ТОВ «Агроструктура» зможе не лише контролювати поточний фінансовий стан, але й прогнозувати його розвиток, що підвищує стійкість підприємства до зовнішніх і внутрішніх ризиків.

За таких умов комплексна система управління фінансовим станом стає платформою фінансової еволюції підприємства, дозволяючи досягати оптимальної структури витрат, нарощувати рентабельність і підсилювати результативність використання ресурсів.

Узагальнюючи викладене, запропонована концепція демонструє, що ефективно управління фінансовим станом підприємства у цифровому середовищі ґрунтується на здатності системи перетворювати розрізнені інформаційні потоки на цінні орієнтири для дій. Взаємодія рівнів управління, інтегрованих модулів та єдиної бази даних формує керовану фінансову інфраструктуру, яка адаптується до змін ринку та підтримує підприємство у пошуку оптимальних рішень. Для ТОВ «Агроструктура» така архітектура стає механізмом підтримки збалансованої діяльності: від оперативного контролю до прогнозування фінансових перспектив, створюючи основу для стабільного функціонування та зростання.

Висновки до розділу 3

Даний розділ присвячений удосконаленню обліку та аналітики фінансового стану підприємств в умовах цифровізації економіки. Було розглянуто сучасні цифрові рішення для бухгалтерського обліку, що сприяють підвищенню точності, швидкості та прозорості облікових процесів. Зокрема, було виділено інтегровані ERP-системи, роботизацію процесів (RPA), штучний інтелект, блокчейн, хмарні сервіси та електронний документообіг. Для ТОВ «Агроструктура» доцільним є поетапне впровадження таких інструментів, що забезпечує автоматизацію ключових облікових процесів, контроль господарських операцій та формування регламентованої фінансової звітності, створюючи основу для подальшого масштабування цифрової інфраструктури.

Звичайно, сучасні технології не оминають і аналітику, яка сьогодні перетворюється на багаторівневу систему, що поєднує описову, діагностичну, прогнозну та рекомендаційну аналітику. Було визначено, що використання великих даних (Big Data), систем бізнес-аналітики (BI) та штучного інтелекту дозволяє виявляти приховані закономірності, прогнозувати фінансові результати, проводити стрес-тестування та динамічний аналіз, а також інтегрувати нефінансові показники для формування стратегічно стійкого розвитку. Для ТОВ «Агроструктура» на даному етапі доцільним є використання Excel або Google Sheets із розширеннями та аналітичних модулів прогнозування, що підвищує точність і оперативність управлінських рішень, із перспективою подальшого впровадження BI-платформ та спеціалізованих моделей для глибшого аналізу фінансового стану.

З метою створення цілісної платформи управління фінансовим станом, що поєднує облік, аналіз та підтримку прийняття рішень, було запропоновано комплексну систему управління фінансовим станом у цифровому середовищі для ТОВ «Агроструктура». Така система є багаторівневою:

- оперативний рівень забезпечує контроль руху коштів, запасів та витрат через цифрові платформи обліку;

- тактичний акумулює дані для формування дашбордів, оцінювання виконання бюджетів та сценарного моделювання;

- стратегічний дозволяє формувати довгострокові управлінські рішення, оцінювати інвестиційні можливості та прогнозувати фінансову стійкість підприємства з урахуванням сезонності, варіативності врожайності та специфіки діяльності.

Злиття ERP, BI, модулів ризик-менеджменту та стратегічного планування забезпечить безперервність інформаційних потоків, своєчасне реагування на зміни ринку та формування оптимальних управлінських рішень, підвищуючи прозорість фінансових процесів, ефективність використання ресурсів і стабільність функціонування ТОВ «Агроструктура» в умовах цифрової економіки.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дало змогу комплексно розкрити сутність фінансового стану підприємства, особливості його обліково-аналітичного забезпечення та специфіку управління ним в умовах цифрової трансформації економіки. Узагальнення результатів трьох розділів підтверджує, що сучасне управління фінансовим станом потребує не лише якісної методичної бази, а й інтеграції цифрових інструментів, які забезпечують оперативність, прозорість та стратегічну орієнтованість фінансових рішень.

На теоретичному рівні доведено, що фінансовий стан є складною багатоаспектною категорією, яка в сучасному трактуванні виходить за межі традиційної діагностики та набуває ознак системи із глибокими внутрішніми взаємозв'язками. Сучасні підходи до його оцінювання поєднують індикаторні методи, що забезпечують кількісну вимірваність, і системно-структурні концепції, що дозволяють інтерпретувати фінансові показники як елементи управлінського процесу. Встановлено, що ефективність прийняття рішень залежить від того, наскільки підприємство здатне інтегрувати первинні дані, бізнес-процеси та стратегічні пріоритети в єдину інформаційну архітектуру.

Проведене дослідження діяльності ТОВ «Агроструктура» дало змогу не лише оцінити фінансові результати та структуру ресурсів, а й визначити ключові управлінські пріоритети. Компанія демонструє стійку тенденцію до розвитку, що проявляється у розширенні активів, зміцненні ринкових позицій і підвищенні технологічного рівня. Водночас аналітична оцінка виявила низку критичних зон управління, пов'язаних із ліквідністю, маневреністю капіталу, оборотністю запасів та оптимізацією дебіторської заборгованості. Саме ці аспекти формують основу потенційних ризиків і визначають необхідність перегляду підходів до управління оборотними ресурсами й фінансовою структурою підприємства.

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві загалом відповідає вимогам нормативної бази й забезпечує формування достовірної інформації для внутрішніх і зовнішніх користувачів. Однак аналіз функціонування облікових процесів засвідчив потребу у подальшому розвитку автоматизації та підвищенні

рівня аналітичної деталізації даних, що є основою сучасного управління. Встановлено, що підприємство має достатній потенціал для переходу до більш інтегрованих цифрових систем, здатних забезпечити комплексність і швидкість фінансової інформації.

Цифровий вимір досліджуваної проблематики показав, що трансформація облікових і аналітичних процесів уже не є трендом — вона стала критичною умовою ефективного управління. Зростання кількості даних, потреба в оперативних прогнозах, посилення конкуренції та ризиків формують нові вимоги до системи управління фінансовим станом. Поєднання ERP-рішень, BI-аналітики, прогнозних моделей і цифрових платформ документообігу відкриває можливість для створення багаторівневої фінансової системи, здатної адаптуватися до змін ринку та підтримувати стратегічний розвиток підприємства.

У результаті проведеної роботи сформовано концепцію комплексної системи управління фінансовим станом у цифровому середовищі, яка базується на принципах безперервності інформаційних потоків, узгодження аналітичних процесів із обліковими та управлінськими механізмами та орієнтації на прогнозні оцінки. Запропонована система передбачає розмежування управлінських функцій на оперативному, тактичному та стратегічному рівнях, що забезпечує повноту контролю фінансових процесів і дозволяє приймати рішення на основі даних, а не інтуїції. Такий підхід відповідає сучасним вимогам до управління аграрним підприємством, яке працює у середовищі високої сезонності та змінної кон'юнктури.

Пропозиції щодо підвищення ефективності управління фінансовим станом:

1. *Удосконалити систему обліково-аналітичного забезпечення, інтегрувавши аналітичні модулі до облікових програмних продуктів, що дозволить проводити оперативну діагностику ліквідності, рентабельності та структури капіталу без додаткової обробки даних вручну.*
2. *Оптимізувати управління оборотними активами, зокрема:*

- посилити контроль за дебіторською заборгованістю шляхом скорочення строків інкасації та впровадження системи моніторингу платіжної дисципліни;
- удосконалити підхід до формування запасів, орієнтуючись на показники оборотності та сезонний характер попиту.

3. Підвищити якість планування грошових потоків, використовуючи прогнозні моделі та сценарний аналіз для обґрунтування управлінських рішень щодо фінансування, інвестицій та структури капіталу.

4. Поступово впроваджувати цифрові інструменти управління, починаючи з автоматизації рутинних операцій, переходу до електронного документообігу та розширення можливостей Excel/Google Sheets, з подальшим переходом до BI-аналітики.

5. Розвивати цифрові компетенції персоналу, забезпечуючи підготовку фахівців у сферах аналітики, прогнозування та роботи з цифровими фінансовими системами, що є передумовою ефективного використання сучасних інструментів.

6. Удосконалити систему внутрішнього контролю, використовуючи цифрові механізми перевірки операцій, контроль логістичних процесів та автоматизовані перевірки відповідності даних, що зменшить ризики помилок і підвищить прозорість облікових даних.

7. Розширити використання прогнозної аналітики, включивши регулярне оцінювання сценаріїв розвитку ринку, сезонних коливань та ризиків галузі, що дозволить підприємству підтримувати фінансову стійкість навіть в умовах значної варіативності зовнішнього середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрос, С. (2025). Механізм забезпечення фінансової стійкості як активний елемент у системі стабілізації кредитування і нарощення економічного потенціалу підприємств агропромислового виробництва. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*, 1(31), 5-16. <https://economics.net.ua/ejopu/2025/No1/5.pdf>
2. Бразилій, Н., Ткаченко, А., & Здір, В. (2023). Цифровізація системи обліку, звітності та оподаткування в сучасних економічних умовах. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*, 2(48), 103-112. <https://doi.org/10.31388/2519-884X-2023-48-103-112>
3. Верховна Рада України. *Закон України про електронні документи та електронний документообіг*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
4. Верховна Рада України. *Закон України про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
5. Вінничук, О., Вінничук, І., & Білоскурський, Р. (2022). Концептуальні основи практичного застосування бізнес-аналітики. *Науковий вісник Херсонського державного університету*, 45, 69-75. <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2022-45-9>
6. Власов, В. О. (2024). Організаційно-економічні положення обліково-аналітичного забезпечення управління маркетингової діяльності аграрних підприємств. *Актуальні питання економічних наук*, 5. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15499575>
7. Гедз, М., Кравченко, В., & Ксенофонтов, Д. (2024). Аналіз фінансового стану підприємств України. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту*, 1(31), 299-312. <https://visnyksura.com.ua/storage/media/tL9PxScIbzV9kq qx4ukmhrnDOP2UIhWIgynx1line.pdf>
8. Головачко, В., Королович, О., & Гаврилець, О. (2024). Сучасні трансформації обліку, менеджменту та маркетингу підприємства в контексті цифровізації. *Економіка та суспільство*, 66. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-4>
9. Гринчук, В. (2024). Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансами в аграрних підприємствах. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 9(2), 363-367. https://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2024/08/ujae_2024_r02_a62.pdf
10. Дропа, Я. Б. (2023). *Фінансовий аналіз* [Електронне навчальне видання]. Львівський національний університет імені Івана Франка.

<https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Dropa-Navchalnyy-posibnyk-2024.pdf>

11. Дунаєва, М. (2022). Особливості організації облікової політики підприємства. *Київський національний університет імені Вадима Гетьмана*, 28, 28-36. <https://ir.kneu.edu.ua/items/c54f2381-46c2-4bf5-85c5-3c37e10be598>

12. Євсєєва, О. О., Іванова, Н. А., & Скорба, О. А. (2024). Вплив цифрових інновацій на ефективність бухгалтерського обліку в Україні. *Актуальні питання економічних наук*, 1. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13296464>

13. Жиглей, І. В., Лайчук, С. М., & Поліщук, І. Р. (2024). Використання інформаційних технологій у бухгалтерському обліку. *Економіка, управління та адміністрування*, 1(107), 95-102. [https://doi.org/10.26642/ema-2024-1\(107\)-95-102](https://doi.org/10.26642/ema-2024-1(107)-95-102)

14. Жиліна, Ю. (2022). Формування обліково-аналітичного забезпечення системи управління витратами підприємства. *Економіка і регіон*, 2(85), 120-124. [https://doi.org/10.26906/EiR.2022.2\(85\).2640](https://doi.org/10.26906/EiR.2022.2(85).2640)

15. Житар, М. (2025). Вплив цифрової трансформації на економічний механізм підприємств та їх комунікаційні стратегії як невід'ємної складової сучасної фінансової архітектури. *Економіка та суспільство*, 74. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-84>

16. Канигін, С. М. (2024). Великі дані в управлінні фінансами підприємства. *Економіка, управління та адміністрування*, 3(109), 97-104. [https://doi.org/10.26642/ema-2024-3\(109\)-97-104](https://doi.org/10.26642/ema-2024-3(109)-97-104)

17. Кладницька, Т., & Катаєва, С. (2025). Інноваційні методи оптимізації фінансової роботи на підприємстві. *Сталий розвиток економіки*, 4(51), 355-360. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-50>

18. Кравченко, О. О., Андрєєва, О. В., Ковова, І. С., та ін. (2024). *Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: теоретико-прикладні аспекти* (ред. О. О. Кравченко). Видавництво Іванченка І. С, 336. <https://surl.lt/zpbzba>

19. Куліш, Г., Чепка, В., & Гавриленко, Ю. (2023). Методичні підходи до оцінки фінансового стану підприємства: переваги та недоліки. *Економічні горизонти*, 1(23), 106-120. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(23\).2023.274304](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(23).2023.274304)

20. Макарович, В. К., Матюха, М. М., & Григорєвська, О. О. (2025). Створення інтегрованої системи обліку та аналізу у цифровому середовищі підприємства. *Актуальні питання економічних наук*, 13. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16628768>

21. Малець, В. В. (2024). Управління капіталом та дивідендною політикою в корпоративних фінансах великих корпорацій. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*, 3. <https://doi.org/10.57125/econp.2024.02.29.03>

22. Мельник, А., & Захарова, Ю. (2020). Аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*, 2(25), 252-257. <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/5240/1/Melnyk.pdf>

23. Мороз, Н., & Блага, О. (2023). Фінансова стабільність промислових підприємств України. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка», 28(56), 96-101.* <https://journals.oa.edu.ua/Economy/article/view/3739/3384>
24. Мулик, Т., Гуцаленко, Л., & Мулик, Я. (2024). Розвиток системи обліково-аналітичного забезпечення управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства в умовах цифровізації. *Економіка та суспільство, 62.* <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-148>
25. Онешко, С., Дроздова, О., & Іванова, Н. (2023). Щодо зростання інформаційного потенціалу цифрового економічного простору: модернізація бухгалтерського обліку та аудиту в Україні. *Академічні візії, 21.* <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8143112>
26. Полятикін, С. (2023). Інноваційні підходи до діагностики фінансового стану аграрних підприємств в умовах невизначеності та ризику. *Економіка та суспільство, 47.* <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-78>
27. Прокопишин, О., Приймак, Н., Трушкіна, Н., & Коновал, М. (2024). Обліково-аналітичне забезпечення управління розвитком фермерського господарства: теоретичні аспекти. *Вісник Львівського національного екологічного університету. Серія «Економіка АІК», 31, 110-120.* <https://doi.org/10.31734/economics2024.31.016>
28. Проскуріна, Н., & Гнідкова, А. (2022). Аналіз фінансового стану та фінансових результатів як інструмент оцінки ефективності діяльності підприємства. *Економіка та суспільство, 43.* <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-74>
29. Ревак, І., & Грень, Р. (2022). Цифрова трансформація: передумови, тенденції, ризики та загрози. *Соціально-правові студії, 5(2), 61-67.* <https://doi.org/10.32518/2617-4162-2022-5-2-61-67>
30. Рябенко, Л. (2017). Аналітичне забезпечення розробки і реалізації управлінських стратегічних рішень. *Мукачівський державний університет, 13, 1400-1407.* https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/234.pdf
31. Сак, Т. В., & Шепелюк, Н. П. (2023). Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. *Economic Journal Odessa Polytechnic University, 4(26), 37-44.* <https://economics.net.ua/ejopu/2023/No4/37.pdf>
32. Сарапіна, О. А. (2019). Системний аналіз фінансового стану підприємства: методика та напрями вдосконалення. *Вісник ХДУ. Серія Економічні науки, 1, 96-99.* <https://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/517/511>
33. Сікач, Н. (2024). Сутність і структура обліково-аналітичного забезпечення системи управління підприємницької діяльності. *Регіональна економіка, 2, 155-165.* https://re.gov.ua/re202402/re202402_155_SikachNS.pdf

34. Скиба, Г., & Пешков, М. (2022). Впровадження і використання сучасних інформаційно-управляючих технологій і ERP-систем у бухгалтерському обліку вітчизняних підприємств. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки*, 4(67), 41-48. <https://doi.org/10.32689/2523-4536/67-6>
35. Сосновська, О., & Житар, М. (2019). Методичні підходи до оцінки фінансового стану підприємств. *Сучасна економіка*, 14, 264-271. <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/14-2019/sosnovska.pdf>
36. Титенко, Л., Печніков, С., & Кизюн, В. (2023). Обліково-аналітична система у формуванні та реалізації фінансової стратегії підприємства. *Галицький економічний вісник*, 1(80), 29-38. <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/80/1126.pdf>
37. Трояновська, А., Батрак, Є., & Цьопа, Н. (2023). Огляд технологій RPA. *Адаптивні системи автоматичного управління*, 2(43), 73-77. <https://doi.org/10.20535/1560-8956.43.2023.292254>
38. Феденько, С., Плекан, М., & Юрченко, О. (2024). Діджиталізація бухгалтерського обліку: сучасні тенденції та інструменти автоматизації. *Економіка і регіон*, 4(95), 189-195. [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.4\(95\).3625](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.4(95).3625)
39. Часовнікова, Ю. (2020). Система обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством. *Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика*. <https://surl.li/jmuejb>
40. Чепка, В., Свідерська, І., & Гавриленко, Ю. (2020). Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. *Інвестиції: практика та досвід*, 19, 96-102. http://www.investplan.com.ua/pdf/19-20_2020/17.pdf
41. Чумаченко, О., Плетенецька, С., & Антонєць, Т. (2024). Управління фінансовим станом підприємств у системі стратегічного менеджменту. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 1(73), 54-65. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-54-65>
42. Швидка, О., & Дзюбенко, Л. (2024). Інноваційні бізнес-моделі в контексті цифрової трансформації: можливості та ризики для малого бізнесу. *Фінанси України*, 11, 117-128. <https://doi.org/10.33763/finukr2024.11.117>
43. Шепель, І. В. (2025). Цифрова трансформація бізнесу: електронний документообіг як основа ефективності. *Видавничий дім "Києво-Могилянська академія: Київ*, 2, 450-452. <https://surl.li/udwhzu>
44. Шиш, А. М. (2024). Хмарні технології у бухгалтерському обліку та фінансовому аналізі в Україні: аналіз відмінностей та стратегії адаптації до місцевого контексту. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*, 2. <https://doi.org/10.57125/econp.2024.01.29.02>

ДОДАТКИ

**Перелік основних фінансових коефіцієнтів для діагностики
фінансового стану підприємства**

Група коефіцієнтів	Коефіцієнт	Формула
Ліквідність	Поточна ліквідність	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$
	Швидка ліквідність	$\frac{\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}}$
	Абсолютна ліквідність	$\frac{\text{Гроші} + \text{Короткострокові інвестиції}}{\text{Поточні зобов'язання}}$
Платоспроможність	Загальна платоспроможність	$\frac{\text{Активи}}{\text{Зобов'язання}}$
	Коефіцієнт автономії	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Усього активів}}$
	Коефіцієнт фінансування	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Усього зобов'язань}}$
	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$\frac{(\text{Оборотні активи} - \text{Поточні зобов'язання})}{\text{Поточні зобов'язання}}$
	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{(\text{Оборотні активи} - \text{Поточні зобов'язання})}{\text{Власний капітал}}$
Рентабельність	Рентабельність активів	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Активи}} \times 100\%$
	Рентабельність власного капіталу	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} \times 100\%$
	Рентабельність реалізації	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Виручка}} \times 100\%$
Ефективність використання ресурсів	Оборотність активів	$\frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Активи}}$
	Оборотність запасів	$\frac{\text{Собівартість}}{\text{Середні запаси}}$
Грошовий потік та інвестиційна спроможність	Операційний грошовий потік	$\text{ЧП} + \text{А} + \Delta \text{ОЗ} + \Delta \text{ДЗ} - \Delta \text{КЗ}$
	Чистий грошовий потік	$CF_{\text{опер}} + CF_{\text{фін}} + CF_{\text{інвест}}$
	Коефіцієнт покриття боргових зобов'язань	$\frac{\text{Операційний ГП}}{\text{Відсотки}_{\text{спл}} + \text{Погашення}_{\text{боргу}}}$
Ризикові та прогностні індикатори	Чутливість прибутковості до змін цін/обсягів	Побудова аналізів чутливості, сценаріїв розвитку, моделювання
	Сценарні оцінки при зміні ключових припущень	

Горизонтальний аналіз Звіту про фінансовий стан ТОВ «Агроструктура» за 2023-2024 роки

Актив	Код рядка	2023 р.	2024 р.	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
1	2	3	4	5	6
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	1000	194	94	-100	-51,55
первісна вартість	1001	398	398	0	0
накопичена амортизація	1002	204	304	+100	+49,02
Незавершені капітальні інвестиції	1005	5 334	1 217	-4 117	-77,18
Основні засоби	1010	23 606	76 119	+52 513	+222,46
первісна вартість	1011	44 176	103 273	+59 097	+133,78
знос	1012	20 570	27 154	+6 584	+32,01
Усього за розділом I	1095	29 134	77 430	+48 296	+165,77
II. Оборотні активи					
Запаси	1100	155 806	249 776	+93 970	+60,31
виробничі запаси	1101	15 258	2 042	-13 236	-86,75
товари	1104	140 548	247 734	+107 186	+76,26
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	18 706	21 841	+3 135	+16,76
Дебіторська заборгованість за розрахунками:					
за виданими авансами	1130	23 037	14 975	-8 062	-34,99
з бюджетом	1135	4 889	13 894	+9 005	+184,19

Продовження Дод. Б.2

Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	2	74	+72	+3 600
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 949	4 637	+1 688	+67,68
Гроші та їх еквіваленти	1165	15	30 436	+30 421	+202 806,67
готівка	1166	-	-	-	-
рахунки в банках	1167	15	30 436	+30 421	+202 806,67
Витрати майбутніх періодів	1170	207	948	+741	+357,97
Інші оборотні активи	1190	3 228	10 121	+6 893	+213,54
Усього за розділом II	1195	208 839	346 702	+137 863	+66,01
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-	-
Баланс	1300	237 973	424 132	+186 159	+78,23

Пасив	Код рядка	2023 р.	2024 р.	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення
1	2	3	4	5	6
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	300	300	0	0
Резервний капітал	1415	75	75	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	80 084	124 678	+44 594	+55,68
Усього за розділом I	1495	80 459	125 053	+44 594	+55,42
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2 848	6 871	+4 023	+141,26

Продовження Дод. Б.2

Усього за розділом II	1595	2 848	6 871	+4 023	+141,26
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Короткострокові кредити банків	1600	16 384	-	-16 384	-100
Поточна кредиторська заборгованість за:					
довгостроковими зобов'язаннями	1610	4 747	5 778	+1 031	+21,72
товари, роботи, послуги	1615	106 889	212 339	+105 450	+98,65
розрахунками з бюджетом	1620	160	8 076	+7 916	+4 947,50
у тому числі з податку на прибуток	1621	11	7 593	+7 582	+68 927,27
розрахунками зі страхування	1625	170	311	+141	+82,94
розрахунками з оплати праці	1630	716	1 705	+989	+138,13
за одержаними авансами	1635	18 937	58 137	+39 200	+207,00
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-	-	-
Поточні забезпечення	1660	2 399	2 626	+227	+9,46
Інші поточні зобов'язання	1690	4 264	3 236	-1 028	-24,11
Усього за розділом III	1695	154 666	292 208	+137 542	+88,93
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-	-	-
Баланс	1900	237 973	424 132	+186 159	+78,23

Вертикальний аналіз Звіту про фінансовий стан ТОВ «Агроструктура» за 2023-2024 роки

Актив	Код рядка	2023 р.	2024 р.	Частка у % до суми балансу 2023 р.	Частка у % до суми балансу 2024 р.
1	2	3	4	5	6
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	1000	194	94	0,08	0,02
первісна вартість	1001	398	398	0,17	0,09
накопичена амортизація	1002	204	304	0,09	0,07
Незавершені капітальні інвестиції	1005	5 334	1 217	2,24	0,29
Основні засоби	1010	23 606	76 119	9,92	17,95
первісна вартість	1011	44 176	103 273	18,56	24,35
знос	1012	20 570	27 154	8,65	6,40
Усього за розділом I	1095	29 134	77 430	12,24	18,26
II. Оборотні активи					
Запаси	1100	155 806	249 776	65,47	58,89
виробничі запаси	1101	15 258	2 042	6,41	0,48
товари	1104	140 548	247 734	59,06	58,41
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	18 706	21 841	7,86	5,15
Дебіторська заборгованість за розрахунками:					
за виданими авансами	1130	23 037	14 975	9,68	3,53
з бюджетом	1135	4 889	13 894	2,05	3,26

Продовження Дод. Б.3

Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	2	74	0,00	0,02
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 949	4 637	1,24	1,09
Гроші та їх еквіваленти	1165	15	30 436	0,01	7,18
готівка	1166	-	-	-	-
рахунки в банках	1167	15	30 436	0,01	7,18
Витрати майбутніх періодів	1170	207	948	0,09	0,22
Інші оборотні активи	1190	3 228	10 121	1,36	2,39
Усього за розділом II	1195	208 839	346 702	87,76	81,74
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-	-
Баланс	1300	237 973	424 132	100	100

Пасив	Код рядка	2023 р.	2024 р.	Частка у % до суми балансу 2023 р.	Частка у % до суми балансу 2024 р.
1	2	3	4	5	6
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	300	300	0,13	0,07
Резервний капітал	1415	75	75	0,03	0,01
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	80 084	124 678	33,65	29,40
Усього за розділом I	1495	80 459	125 053	33,81	29,48
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2 848	6 871	1,20	1,62

Продовження Дод. Б.3

Усього за розділом II	1595	2 848	6 871	1,20	1,62
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Короткострокові кредити банків	1600	16 384	-	6,88	-
Поточна кредиторська заборгованість за:					
довгостроковими зобов'язаннями	1610	4 747	5 778	1,99	1,36
товари, роботи, послуги	1615	106 889	212 339	44,92	50,06
розрахунками з бюджетом	1620	160	8 076	0,07	1,90
у тому числі з податку на прибуток	1621	11	7 593	0,00	1,79
розрахунками зі страхування	1625	170	311	0,07	0,07
розрахунками з оплати праці	1630	716	1 705	0,30	0,40
за одержаними авансами	1635	18 937	58 137	7,96	13,71
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-	-	-
Поточні забезпечення	1660	2 399	2 626	1,01	0,62
Інші поточні зобов'язання	1690	4 264	3 236	1,79	0,76
Усього за розділом III	1695	154 666	292 208	64,99	68,90
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-	-	-
Баланс	1900	237 973	424 132	100	100

**Структура та основні положення облікової політики ТОВ
«Агроструктура»**

№ п/п	Елемент облікової політики	Нормативне підґрунтя	Основні положення
1	Загальні положення	Наказ №3-ОП від 31.12.2023 «Про облікову політику ТОВ «Агроструктура»»	Політика базується на принципах обачності, повного висвітлення, автономності, послідовності, безперервності, нарахування та відповідності доходів і витрат, превалювання сутності над формою, історичної собівартості, єдиного грошового вимірника та періодичності.
2	Основні засоби та нематеріальні активи	НП(С)БО 7 «Основні засоби», НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи»	Основні засоби обліковуються за первісною вартістю, амортизація – прямолінійним методом. Строки корисного використання встановлюються комісією. Малоцінні активи до 20 000 грн амортизуються 100% у першому місяці. Нематеріальні активи обліковуються за первісною вартістю, амортизація – до 10 років.
3	Запаси	НП(С)БО 9 «Запаси»	Запаси відображаються за найменшою з двох оцінок: первісною або чистою вартістю реалізації. Оцінка вибуття – методом ФІФО. МШП списуються одноразово при передачі в експлуатацію. Ведеться кількісно-сумовий облік запасів.
4	Дохід	НП(С)БО 15 «Дохід»	Дохід визнається за принципом нарахування – у момент передачі ризиків і вигод покупцю або за ступенем завершеності послуг. Інші доходи (відсотки, операційні надходження) визнаються при наявності впевненості у надходженні економічних вигід.
5	Витрати	НП(С)БО 16 «Витрати»	Витрати визнаються одночасно з відповідними доходами або в періоді їх здійснення. Ведеться облік за рахунками класу 9 «Витрати діяльності». Класифікація: адміністративні, на збут, інші операційні.
6	Дебіторська заборгованість	НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»	Визнається активом за умови ймовірності отримання економічних вигід. В обліку – за чистою реалізаційною вартістю. Резерв сумнівних боргів визначається за аналізом платоспроможності дебіторів.

Продовження Дод.Б.4

7	Зобов'язання	НП(С)БО 11 «Зобов'язання»	Визнаються, якщо існує ймовірність погашення і достовірна оцінка. Поточні – за сумою погашення. Створюється резерв забезпечення відпусток та інших зобов'язань.
8	Грошові кошти	Внутрішня політика обліку	Включають кошти в касі, на поточних рахунках, у дорозі, короткострокові депозити.
9	Власний капітал	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Прибуток може бути розподілений як дивіденди або направлений до резервів. Нерозподілений прибуток залишається у розпорядженні товариства.
10	Податок на прибуток	НП(С)БО 17 «Податок на прибуток»	Облік податку ведеться за нормами чинного законодавства. У звітності відображається поточний податок на прибуток.

Аналіз фінансово-майнового стану ТОВ «Агроструктура»

№	Показники	Формула розрахунку	2023	2024	Відхилення	
					Абсолютне	Відносне, %
I. Аналіз майнового стану підприємства						
1.1	Коефіцієнт зносу основних засобів	$\Phi.1 \text{ р. } 1012 / \phi. 1 \text{ р. } 1011$	0,47	0,26	-0,21	-44,7
1.2	Коефіцієнт оновлення основних засобів	$\Phi.5 \text{ р. } 260(\text{гр.}5) / \phi.1 \text{ р. } 1011 (\text{гр.}4)$	0,41	0,62	+0,21	+51,2
1.3	Коефіцієнт вибуття основних засобів	$\Phi.5 \text{ р. } 260 (\text{гр.}8) / \phi.1 \text{ р. } 1011 (\text{гр.}3)$	0,00	0,11	+0,11	-
II. Аналіз ліквідності товариства						
2.1	Коефіцієнт покриття	$\text{Р. II активу (р.1195) / Р. III пасиву (р.1695)}$	1,35	1,19	-0,16	-11,9
2.2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\text{Р. II активу (р.1195 - р. 1100) / Р. III пасиву (р.1695)}$	0,34	0,33	-0,01	-2,9
2.3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\text{Р. II активу (р.1160+1165) / Р. III пасиву (р.1695)}$	0,00	0,10	+0,10	-
2.4	Чистий оборотний капітал (тис.грн.)	$\text{Р. II активу (р.1195) - Р. III пасиву (р.1695)}$	54 173	54 494	+321	+0,6
III. Аналіз платоспроможності товариства						
3.1	Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	$\text{Р. I пасиву (р.1495) / усього по пасиву балансу (р.1900)}$	0,34	0,29	-0,05	-14,7
3.2	Коефіцієнт фінансування	$\text{Р. I пасиву (р. 1495) / Пасив (р.1595 + р.1695 + р.1700 + р.1800)}$	0,51	0,42	-0,09	-17,6
3.3	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$(\text{Р. II активу (р.1195) - Р. III (р. 1695) / Р. III пасиву (р.1695)})$	0,35	0,19	-0,16	-45,7
3.4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\text{Р. II активу (р.1195) - Р. III пасиву (р.1695) / Р. I пасиву (р. 1495)}$	0,67	0,44	-0,23	-34,3

Продовження дод. Б.5

IV. Аналіз рентабельності товариства						
4.1	Коефіцієнт оборотності активів	$\Phi.2 \text{ р.}2000 / ((\text{баланс р. } 1300 \text{ гр.}3 \text{ р. } 1300 \text{ гр.}4)/2)$	2,65	2,74	+0,09	+3,4
4.2	Коефіцієнт рентабельності активів	$\Phi. 2 \text{ р } 2350 \text{ або р. } 2355 / ((\text{баланс р.}1300 \text{ гр.}3 + \text{р.}1300 \text{ гр.}4)/2)$	0,12	0,13	+0,01	+8,3
4.3	Коефіцієнт рентабельності продукції	$\Phi.2 \text{ (р.}2190 \text{ або р.}2195 + \text{р. } 2180 - \text{р.}2120) / \Phi.2 \text{ (р.}2050 + \text{р.}2130 + \text{р.}2150)$	0,08	0,05	-0,03	-37,5
4.4	Коефіцієнт рентабельності	$\Phi.2 \text{ р. } 2350 \text{ або } 2355 / \phi.2 \text{ р.}2000$	0,05	0,05	0	0